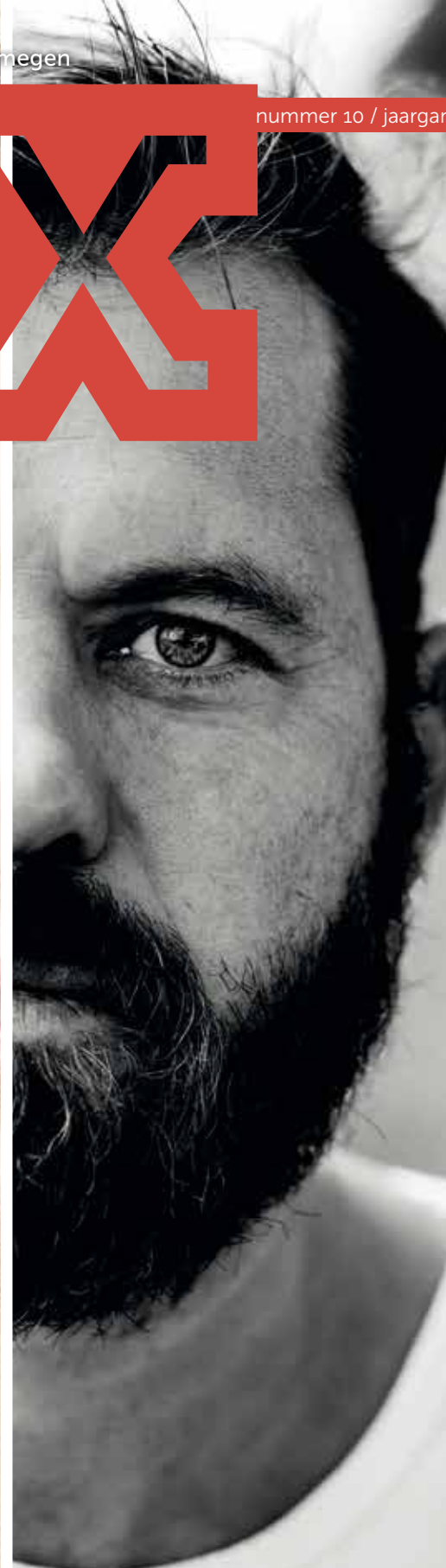

VOX

INTERVIEWSPECIAL

TON DERKSEN KOMT OP VOOR DE LUCIA DE B'S VAN NEDERLAND / **THECLA SCHAEFFER** MAAKT MODE MET PHARRELL / **GIJS JOLINK** LAAT MET DE ZWARTE CROSS ZIEN DAT HET WÉL KAN / **PEPIJN EYMAAL** STUURDE EEN DEURWAARDER OP DE UNIVERSITEIT AF / **PAUL GROOT** BOUWT EEN TELESCOOP IN AFRIKA / **LOTJE KERCKHAERT** LIEP OVER DE RODE LOPER IN CANNES / **JORIS SCHAPENDONK** HEEFT EEN BIJZONDERE VRIENDSCHAP MET MAGGIS

Autoverhuur **Nijmegen**

Autoverhuur Nijmegen
Nieuwe Dukenburgseweg 13, 6534 AD, Nijmegen
Postbus 1130, 6501 BC Nijmegen
Tel. 024-3817161

 Restaurant Valdin

Afstudeerbordel of promotiefeest?
Valdin maakt van uw borrel of receptie een groot succes!

 Valdin beschikt over 3 mooie zalen. Daarnaast hebben wij een fantastisch dakterras waar u heerlijk kunt borrelen op een mooie zomerse dag.

U kunt gebruik maken van onze complete feestarrangementen, maar natuurlijk maken wij ook offertes op maat!

Laat vrijblijvend een offerte maken!

IEDERE DAG GEOPEND!

Van Peellaan 4, Nijmegen, 024-3556902, info@valdin.nl, www.valdin.nl

Stoppen hoeft niet!

Behaal Kunst- en Cultuurwetenschappen MA in deeltijd

Voltijds studeren na de bachelor voor jou geen optie? De Open Universiteit biedt een erkende universitaire master in deeltijd.

- cultuurgeschiedenis, filosofie, kunstgeschiedenis, letterkunde
- studeren naast werk en vrije tijd
- binnen 2-4 jaar
- start in september en februari

Meer informatie?
T 045 - 576 2375
E nicole.gruisen@ou.nl
www.ou.nl/master-cultuur

Open Universiteit
www.ou.nl

0215249

HULPFONDS VOOR RABDOUD PERSONEEL

Heb je behoefte aan financiële ondersteuning?
Het Hulpfonds helpt.

Het Hulpfonds helpt met financieel advies, begeleiding en renteloze leningen.
Neem contact op voor meer informatie:
E-mail: info@hulpfondsradboud.nl
Telefoon: (024) 361 22 81

www.hulpfondsradboud.nl

Karaktervolle locaties

Vergader- en Conferentiecentrum Soeterbeek

Ruimte voor concentratie

www.ru.nl/soeterbeek

reserveringsbureau@fb.ru.nl of bel: 024 - 361 58 25

Uw locatie voor één of meerdaagse cursussen, seminars, vergaderingen, trainingen of conferenties. Ervaar de inspirerende rust.

Faculty Club Huize Heyendael

Dé ontmoetingsplek op de campus

www.ru.nl/facultyclub

facultyclub@fb.ru.nl of bel: 024 - 361 59 79

Lunch en diner à la carte, ook arrangementen voor recepties, diners en feesten. Uitstekend geoutilleerde vergaderruimten.

Radboud Universiteit

P. 6

P. 12

P. 19

P. 25

P. 30

P. 35

P. 40

RE DAC TIO NEEL

ZO KAN HET GAAN

Thecla Schaeffer (39) bedacht niet dat ze later als hoogste marketingbaas van G-Star met Pharrell Williams in Manhattan zou staan toen ze begon aan een studie psychologie in Nijmegen. Ton Derksen (72) had nooit kunnen vermoeden dat hij als emeritus hoogleraar Wetenschapsfilosofie 'de Lucia de B's van Nederland' zou bijstaan in hun strijd tegen een onterechte veroordeling. En wist Gijs Jolink (44) veel dat hij het grootste muziekfestival van de Achterhoek zou organiseren toen hij als student managementwetenschappen een bordje in een weiland plaatste met 'He psst, Zwarte Cross.'

Hun verhalen zijn verzameld in deze zomer-Vox. Stuk voor stuk interviews waarbij je denkt 'zo kan het dus gaan'. Ze hadden hun carrière niet minutieus uitgestippeld. Wat ze wel deden: bevlogen zijn en hard werken.

Communicatiewetenschapper Lotje Kerckhaert (37) volgde een opleiding tot documentairemaker naast haar werk. Het resultaat bracht haar in Cannes. Rechtenstudent Pepijn Eymaal sloot zich aan bij de rechtswinkel van AKKU. Hij procedeerde niet alleen tegen huisjesmelkers, maar ook tegen de Radboud Universiteit – met succes. Het verhaal van vluchteling Maggis is van een andere orde. Niet zijn talent of harde werken brachten hem van Congo naar een ander werelddeel, maar het lot. Met een bootje bereikte hij Griekenland. Sociaal geograaf Joris Schapendonk raakte met hem bevriend. Samen doen ze hun verhaal in deze interviewspecial. Zo kan het dus óók gaan.

Fijne zomer!

Annemarie Haverkamp
hoofdredacteur Vox

www.facebook.com/voxweb.nl

@voxnieuws

VOX NR. 10 06/2015 INHOUD

P.6 / TOPVROUW THECLA SCHAEFFER van G-Star won prijzen voor haar campagne met Pharrell Williams

P.12 / WETENSCHAPS-FILOSOF TON DERKSEN 'Het is helemaal niet eenvoudig om iemand dood te maken'

P.19 / RECHTENSTUDENT PEPIJN EYMAAL 'Ik probeer het altijd één keer vriendelijk'

P.25 / STERREKUNDIGE PAUL GROOT wil eindelijk goed zicht krijgen op de Melkweg

P.30 / DUBBELINTERVIEW SOCIAAL GEOGRAAF JORIS SCHAPENDONK EN VLUCHTELING MAGGIS over de lange reis van Kinshasa naar Nijmegen

P.35 / REGISSEUR LOTJE KERCKHAERT heeft iets met mensen met een hoekje eraf

P.40 / MUZIKANT GIJS JOLINK ziet de McDonaldisering van de festivals met lede ogen aan

RANKING THE RU HET GELE RADBOD-GRAS

Studenten en medewerkers moeten presteren en excelleren.

Hoe presteert de Radboud Universiteit zelf? Elke maand laat Vox een deskundige een oordeel vellen.

Hovenier Frank Beekers geeft het gele gazon rondom de Nijmeegse campus drie sterren.

Illustratie: Roel Venderbosch

Wie een rondje maakt over de doorgaans zo groene campus ziet vooral veel gele gras. Hoe komt dat toch? Slecht onderhoud? Een grasziekte? Volgens Frank Beekers van Uw Tuin Hoveniers, onderdeel van de Intratuin in Malden, valt dat allemaal wel mee. "Het komt door de grondsoort, de bemesting en een gebrek aan water."

En aan alle drie is slechts in beperkte mate iets te doen, zegt Beekers. "In Nijmegen heb je veel zanderige gronden, die ooit afgezet zijn door de rivieren. Die houden weinig water en voeding vast. In een particuliere tuin kun je dat nog afgraven en vervangen, maar op zo'n grote campus is daar geen beginnen aan. Je zou bij nieuwe aanleg de toplaag kunnen mengen met compost – maar ook dat kost erg veel onderhoud." Het gebrek aan water hoort vooral bij de tijd van het jaar. "Zodra er flink wat regen valt, kleurt het binnen een week weer groen. In kleine tuinen kun je sproeien, maar op een grote openbare plek gaat dat niet. Dan wordt iedereen nat. Extra bemesten zou schelen, maar bemesting werkt alleen als er daarna een bui overheen trekt. Dus dat doe je niet in de zomer."

"Als de universiteit al iets te verwijten valt, dan had ze bij de aanleg van het gazon een andere toplaag moeten kiezen. Nu is er niets meer aan te doen. In het najaar en het voorjaar heb je hier een prachtig gazon. Nu even niet – wen er maar aan... Ik geeft het drie sterren."

hot spot

WE ALL VISITED THE VALKHOF MUSEUM AND THE SAINT STEVEN'S CHURCH IN NIJMEGEN. BUT WHAT ARE THE REALLY SPECIAL, FUNNY, WEIRD PLACES YOU SHOULD TAKE YOUR FRIENDS TO SEE IN NIJMEGEN?

The academic year is almost at its end. Hopefully Nijmegen feels like home away from home by now. Summer holidays are coming up so let's make as many friends as possible. The international office just opened the global lounge at the campus book store. Several activities will take place in the lounge such as an international lunch or meetings with other international students.

WWW.INSTAGRAM.COM/VOXNIEUWS

IN HET NIEUWS

GNSK Nijmegen heeft voor de derde keer achter elkaar het Groot Nederlands Studenten Kampioenschap (GNSK) gewonnen. Van geluk kan dan geen sprake meer zijn. Wat hebben de Nijmeegse studentensporters, dat sporters uit andere steden niet hebben? "Wij zijn de enige stad die het voor elkaar had gekregen om alle teams te vullen met studentensporters", zegt Robbert Burm van de Nijmeegse sportkoepel NSSR. Zelfs uit Amsterdam kwamen *kudos* voor Nijmegen. "Het werd wel duidelijk dat Nijmegen de studentensport behoorlijk serieus neemt", aldus Jenny Werkhoven, commissaris PR van het GNSK.

Eerste Kamer Nijmegen was én blijft goed vertegenwoordigd in de Eerste Kamer. Acht alumni van de Radboud Universiteit namen op 9 juni zitting in de senaat. Dat zijn er even veel als tijdens de vorige ambtsperiode. Naast de alumni mogen bovendien twee Radboud-hoogleraren, Esther-Mirjam Sent (PvdA) en Sophie van Bijsterveld (CDA), op het groene pluche plaatsnemen.

Ondernemingsraad Ben je Radboud-medewerker en heb je gestemd voor de ondernemingsraad-verkiezingen? Dan hoor je bij de minderheid. Net als twee jaar geleden blijft het opkomstpercentage hangen rond de 35 procent. Wie wel zijn of haar stem uitbracht en benieuwd is naar de uitslag, verwijzen wij graag door naar voxweb.nl. Bij het ter perse gaan van dit magazine was de uitslag nog onbekend. Primeur van deze verkiezingen: lijst TRAP dingt mee naar zetels. De partij wil in de ondernemingsraad opkomen voor wetenschappers in tijdelijke dienst.

Psychische nood Huisartsen hebben het steeds drukker met studenten die kampen met psychische klachten. Uit een rondgang bij verschillende

Foto: Jan Jaap Zeydner

Op 10 juni werd de nieuwe vleugel van het Max Planck Instituut geopend. Prinses Laurentien was erbij en plantte een boom.

Nijmeegse praktijken blijkt dat de student steeds vaker aanklopt. "Stress, piekeren, nervositeit, slecht slapen, druk van buitenaf, faalangst, somberheid..." Paul Pulles, huisarts bij Medisch Centrum Brakkenstein, schudt de typische studentenklachten uit z'n mouw. Studentenpsycholoog Alex Buijks herkent de signalen van huisartsen. Toch speelt er ook een andere factor een rol, denkt Buijks. Namelijk de strengere eisen van verzekeraars. "Je hebt sinds een paar jaar een verwijfsbrief van de huisarts nodig als je een psycholoog wilt raadplegen en de kosten vergoed wilt krijgen."

Schenking Waargebeurd: een toehoorder was tijdens een lezing van hoogleraar kunstmatige intelligentie Peter Desain zó onder de indruk van zijn onderzoek, dat ze na afloop op hem afstapte. "Alsjeblieft, hier heb je een halve ton", zei gulle gever Trudie Rigter tegen Desain. Of iets van die strekking. Rigter doet de schenking om Desain te helpen met het ontwikkelen van een app die helpt bij het aanleren van taal. Mensen met aangeboren afwijkingen of bijvoorbeeld een hersenbloeding, kunnen hier veel baat bij hebben. Goed voorbeeld doet volgen?

WAARVAN AKTE

'Nou, chimpansees zijn wel minder geneigd om elkaar te imiteren. Bij de mens hoef je geen jaar te wachten voordat een modetrend aanslaat.'

Psycholoog **Edwin van Leeuwen** vertelt op 15 juni in de *NRC* over het na-aapgedrag bij chimpansees. Hij doet al acht jaar onderzoek naar chimpanseemanieren.

BOVEN HET MAAIVELD LEON WECKE

De pensioengerechtigde leeftijd was hij al achttien jaar gepasseerd, maar polemoloog Leon Wecke liet zich niet wegsturen. Hij was vergroeid met de Nijmeegse campus: tot kort voor zijn overlijden op zaterdag 13 juni gaf hij nog college, werkte hij aan zijn publicaties en sprak hij zijn columns uit voor het Soeterbeeck Programma. Sommige mensen sterven dus werkelijk in het harnas. De vele lofzangen na bekendmaking van zijn overlijden, onderstreepten Weckes populariteit bij collega's en (oud-)studenten. Hij was zelfs even trending op Twitter. Wat zou Wecke daarvan gevonden hebben?

2877

Nogal wat euro's voor een bureaustoel. Dat vond het college van bestuur zelf ook. De stoel – Wilma de Koning mag er elke dag op zitten – bracht de bestuurders deze maand in verlegenheid. RTL zette de declaraties van universiteitsbazen op een rijtje en bracht de meest opmerkelijke bonnetjes naar buiten. Studentenfractie AKKuraatd reageerde verontwaardigd en deed rector Theo Engelen een goedkope variant cadeau. Lijsttrekker Funs Elbersen maakte van het moment gebruik om even in de stoel van 2877 euro te gaan zitten en beaamde dat het designmeubel erg lekker zat. Het college beloofde voortaan 'kritischer te zijn' op declaraties.

G-STAR IS

HAAAR ALTER EGO

Het was voor Thecla Schaeffer 'een morele verplichting' om te promoveren aan de Radboud Universiteit – zo werd haar voorgehouden toen ze cum laude afstudeerde. Het liep anders. Ze ging het bedrijfsleven in, werd de hoogste marketingbaas van G-Star en werkt inmiddels samen met Pharrell Williams.

Tekst: Tim van Ham / Foto's: Mona van den Berg

D

Dat Thecla Schaeffer (39) een toffe baan heeft, wordt snel duidelijk. Ter illustratie: google haar naam en er verschijnt een foto van haar samen met superster Pharrell Williams op een rode-loper-event in Manhattan. In een innige omhelzing. Met Anton Corbijn vloog de hoogste marketingbaas van het denimmerk G-Star begin dit jaar nog even naar Los Angeles voor een fotoshoot.

“Je moet het niet overdrijven hoor”, zegt Schaeffer lachend. “Dat is misschien 3 procent van mijn tijd. Meestal zit ik gewoon hier en is het keihard werken.” Hier is in dit geval een prachtig, nieuw pand van 19.000 vierkante meter aan de Amsterdamse ringweg, ontworpen door architect Rem Koolhaas.

Het pand ademt G-Star. Overall is de kleding (of de stijl ervan) terug te vinden. “De inrichting bestaat bijvoorbeeld volledig uit door G-Star opnieuw vormgegeven meubels van Jean Prouvé, die passen perfect bij onze merkidentiteit”, zegt Schaeffer, met een vanzelfsprekendheid die maakt dat deze Vox-verslaggever niet durft toe te geven dat hij nog nooit van de beste man gehoord heeft.

In het pand, dat geïnspireerd is op een vliegtuighangar, werken 650 mensen in vaste dienst. Schaeffer geeft leiding aan honderd van hen. Zelf heeft ze slechts één meerdere: G-Star-oprichter Jos van Tilburg, die voor dik 150 miljoen euro in de Quote 500 staat. Schaeffer is sinds anderhalf jaar *chief marketing officer* van het merk. Iedere G-Star-advertentie ter wereld – of die nu in een bushokje in Kaapstad of op een billboard in New York hangt – is op zeker moment door haar handen gegaan. Ze grijpt in als het misgaat. “Je ziet soms de gekste dingen. Bij een winkel in Duitsland vond iemand het een goed idee om een enorme poster van een goudvis in de winkel te hangen. Daar stond heel groot G-Star RAW bij. Dan moeten we natuurlijk meteen actie ondernemen, want dat slaat echt nergens op.”

In haar rol als marketingbaas lag het voor de hand dat Schaeffer twee jaar geleden mee naar Berlijn ging toen G-Star een mail kreeg van Bionic Yarn, een bedrijf waar zanger Pharrell Williams voor één derde eigenaar van is.

Bionic Yarn produceert garen dat gemaakt is van plastic afval uit zee en zocht een partner om mee samen te werken. “G-Star staat er in de Verenigde Staten heel goed op en Pharrell vindt het een gaaf merk”, zegt Schaeffer. “Zo kwamen ze bij ons terecht.”

Beveiliging

Het klikte direct. “Pharrell is echt gewoon een leuke vent, met goede ideeën en een perfect gevoel voor styling.” Het bleef niet bij die ene vergadering in Berlijn. Schaeffer was zo enthousiast dat ze direct na de meeting met haar baas belde: ‘Dit moeten we doen’, zei ze. ‘Cool, regel het maar’, kreeg ze als antwoord.

Schaeffer regelde het – en goed ook. Het resultaat is een langdurige samenwerking tussen G-Star, Bionic Yarn en Parley – een initiatief dat aandacht vraagt voor de enorme hoeveelheid plastic afval in onze oceanen. G-Star maakt voortaan spijkerbroeken waarin het polyester vervangen is door gerecycled plastic. Schaeffer tuigde de bijbehorende campagne RAW for the Oceans op.

'PHARRELL IS ECHT GEWOON EEN LEUKE VENT, MET GOEDE IDEEËN'

ZOMERTIP

van Thecla Schaeffer:
'In het Amsterdamse Westerpark is iedere dag wel wat te doen, van biologische markt tot festival. 's Ochtends ga je natuurlijk een rondje hardlopen tussen de feestgangers die zijn overgebleven van de vorige avond.'

Het werd een succes, uiteraard mede doordat G-Star met Pharrell een uithangbord van wereldformaat had gestrikt. "In het begin moest ik hier nog wel eens uitleggen wie hij was. Zijn hit *Get Lucky* was tijdens de eerste bespreking al uit, maar *Happy* nog niet. Ik weet nog dat we in het eerste jaar een evenement organiseerden waar hij ook langs zou komen. We hebben op het laatste moment toch maar wat extra beveiliging ingehuurd."

Een goede reclamecampagne kan bijna niet meer zonder bekendheid die zijn of haar naam eraan verbindt, beaamt Schaeffer. "Celebrities zijn tegenwoordig zó belangrijk. Het bereik dat zij via sociale media hebben is enorm. Net als het aantal journalisten dat graag over bekendheden schrijft. Na de lancering van RAW for the Oceans kregen we van onze partners in New York lachend het verwijt dat we de pr-machine wel héél hard hadden aangezet. In werkelijkheid hadden we één persbericht geschreven. De rest ging vanzelf. Wij drukken het resultaat van onze campagnes altijd uit in een pr-waarde. Uiteindelijk leverde deze campagne ons miljoenen euro's aan pr-waarde op. Dat is echt gigantisch."

De campagne werd bekroond met een Grand Prix in Cannes – de Oscar van de mondiale reclamewereld en daarmee ook de kroon op Schaeffers werk. Al moest ze zich daarvoor wel in wat bochten wringen. "Wij sturen nooit iets in bij dergelijke verkiezingen. Het kost veel werk en geld. Maar toen bleek dat er een nieuwe categorie voor productinnovatie was, heb ik toch meegedaan. We hebben in de avonduren de case geschreven en 'stiekem' ingezonden."

Uiteindelijk hoorde haar baas pas van de deelname van G-Star toen hij samen met Schaeffer uit een vliegtuig in Italië stapte, waar ze waren voor een beurs. "Onze telefoons ontploften door alle felicitaties – we hadden gewonnen! 'Wat is dit allemaal?' vroeg mijn baas.' Pharrell had het nieuws inmiddels al getwitterd (naar zijn bijna zeven miljoen volgers, TvH)."

Verplicht promoveren

Thecla Schaeffer, moeder van drie, staat inmiddels op plaats negen in de lijst van beste marketeers van Nederland (en onder de vrouwen op plek één). Over de vraag wat haar zo goed maakt, moet ze lang nadenken – "beetje raar om over jezelf te zeggen". Wat ze leuk vindt, is denken in complexe systemen. Een bedrijf als G-Star is heel complex. "Een *celebrity* regelen is één ding, maar vervolgens moet je ervoor zorgen dat alles klopt. Welke mensen hebben we nodig? Wat moeten die doen? Hoe krijgen we het product in de juiste winkels?"

Om dat voor elkaar te krijgen, is een combinatie van *common sense* en intelligentie nodig. "Ik weet goed wat ik wil bereiken en wat daarvoor moet gebeuren. Heb alles in mijn hoofd, maak nooit *to-do*-lijstjes."

Het merk is eigenlijk haar alter ego, zegt ze. "Ik plaats mezelf niet zo snel op de voorgrond, maar G-Star beroemd

maken vind ik geweldig. Alles kan. Of het nou in China, Japan of België is. Dat gevoel dat de wereld aan je voeten ligt..."

Schaeffer is een van de weinige vrouwen aan de marketingtop. Ze is geen macho, doet niet aan blufpoker, maakt geen herrie. "Met dat soort types heb ik veel te maken, maar juist doordat ik niet zo ben, bereik ik andere dingen." Klanten raken niet geïmponeerd door haar optreden. Soms werkt haar verschijning eerder ontwapenend. "Je hoort vaak dat topvrouwen eigenlijk mannen moeten worden, willen ze slagen. Ik ben mijn baas dankbaar dat ik alles mag doen als mezelf."

Na haar afstuderen twijfelde de geboren Eindhovense nog welke kant ze op wilde. Als student aan de Radboud Universiteit combineerde ze vakken van sociale en cultuurpsychologie. Ze studeerde uiteindelijk af in de cultuurpsychologie, omdat ze daarmee naar eigen zeggen meer 'naar buiten' kon.

"Een hoogleraar bij sociale psychologie kwam met een onderwerp voor mijn scriptie. Maar dat was zijn eigen onderwerp: mijn scriptie zou een mini-onderdeel worden van een promotie die hij begeleidde. Ik vond het direct al een saai idee – ik ben zelfs vergeten wat het was. Het was typisch wetenschappelijk, vanuit het idee: we schuiven één millimeter op, en dan weten we weer ietsjes meer. Dat trok me volstrekt niet en ik kreeg niet de vrijheid om iets te doen met meer maatschappelijke relevantie."

Dat mocht uiteindelijk wel bij cultuurpsychologie, waar ze in hoogleraar Jacques Janssen een begeleider trof die akkoord ging toen ze stage wilde lopen bij een lifestyle-magazine. Het pakte goed uit: Schaeffer studeerde cum laude af. Met zo'n lijst was het volgens Janssen een morele verplichting om te gaan promoveren. "Daar heb ik een tijdje over nagedacht. Ik heb ook een half jaar lesgegeven aan de universiteit en een reader geschreven. Uiteindelijk heb ik ervan afgezien. Ik wilde werken in de buitenwereld. Vond de universiteit te gesloten."

Ze deed haar intrede in de wereld van reclame en marketing, omdat dit goed aansloot bij haar studie. "Reclame gaat over wat mensen drijft en hoe ze worden beïnvloed. Door welke beelden besluiten mensen onbewust dat ze een product wel of niet kopen? Dat soort vragen komt rechtstreeks uit de psychologie. In de reclame zie je veel communicatiewetenschappers. Mijn ervaring is dat die snel blijven hangen in communicatieplannen: *key messages*, *target groups*. Voor je het weet verlies je jezelf in theoretische verhalen. Psychologen zijn creatiever opgeleid en kunnen beter buiten de lijntjes kleuren."

Hbo-stagiaires

Schaeffer neemt haar bezoek mee op een ronde door het bedrijfspand. Achter hoge ramen ratelen naaimachines. Alle nieuwe ontwerpen worden ter plekke in elkaar gezet en getest. Soms moet een broekzak nét iets meer naar rechts

'JE HOORT
VAAK DAT
TOP-
VROUWEN
EIGENLIJK
MANNEN
MOETEN
WORDEN.
IK MAG
ALLES DOEN
ALS MEZELF'

of links. Een verdieping lager staan samples van G-star-fietsen en -stoelen. Deuren zijn er niet tussen de verschillende afdelingen. Uiteraard is daarover nagedacht: iedereen werkt voor hetzelfde merk, muurtjes horen daar niet bij.

Schaeffer voelt zich op haar plek in Amsterdam. Maar de universiteit in Nijmegen heeft haar nooit losgelaten. Ze vindt het jammer dat er zo'n diepe kloof gaapt tussen het bedrijfsleven en de academische wereld. In haar vorige baan als *strategy director* bij reclamebureau FHV BBDO probeerde ze daarom een brug te slaan: ze haalde stagiaires uit Nijmegen, veelal psychologiestudenten. Maar daar is ze inmiddels mee gestopt. Ze liep tegen dezelfde problemen aan als in haar studententijd.

"De stagiaires hadden moeite met integreren in het bureau. Vaak deden ze scriptie-onderzoek dat tot op de vierkante millimeter was vastgepind. Maar een bedrijf wil dóór, je moet ook kunnen aanpakken."

"Wat moet je toch met die stagiaires?" vroegen haar collega's. De universiteit stelde zich ook al niet al te soepel op. Als het aan de begeleiders lag, moesten haar pupillen fulltime aan hun onderzoek werken. Schaeffer ervoer dat het gemakkelijker was om te werken met studenten van het hbo. Die bleken beter in staat onderzoek te combineren met de dagelijkse dynamiek.

De praktijk

Schaeffer heeft nog wel eens gesolliciteerd naar een functie op de Radboud Universiteit – juist om die afstand te verkleinen. Want dat is nog steeds hard nodig. "De enige psychologische studies die 'naar buiten' gaan, zijn de onderzoeken binnen de sociale psychologie – omdat die vaak over aansprekende alledaagse onderwerpen gaan. Het is typisch dat juist dat onderzoek nu keihard afgeslacht wordt, vanwege onvoldoende wetenschappelijke onderbouwing. Ik vrees dat universiteiten nu alleen nog maar huiveriger worden om dergelijk onderzoek te doen."

De sollicitatie verliep overigens zonder succes. Wie op de universiteit wil werken, moet gepromoveerd zijn, zo kreeg Schaeffer te horen. Zij was iemand 'uit de praktijk'. Alsof ze daardoor minder intelligent zou zijn. "Ik heb begrepen dat die promotie-eis alleen maar harder zal worden. Jammer, want ik zou ondernemerschap in denken en handelen kunnen toevoegen, wat nu ontbreekt op de universiteit. Uit de praktijk komen biedt juist kansen."

Het is overigens niet zo dat Schaeffer verdrietig zit te wachten op een aanbod vanuit een universiteit. Daarvoor ligt er te veel werk te wachten in de vliegtuighangar – er wordt druk nagedacht over de collectie van het voorjaar van 2016. Volgens Schaeffer zit er ook weer een mooi project aan te komen met Pharrell. "Het was zijn idee, maar ik kan er nog niets over vertellen."

En mocht er een directeur van de psychologie-afdeling zijn die na lezing van dit artikel besluit dat Schaeffer een aanwinst voor de universiteit zou zijn: "De deur staat nog wel open hoor, ze kunnen altijd bellen." *

'HET IS HELEMAAL NIET EENVOUDIG OM IEMAND DOOD TE MAKEN'

Nooit werkte hij harder dan na zijn pensioen. Ton Derksen, emeritus hoogleraar Wetenschapsfilosofie, bevrijdt vermeende moordenaars uit de gevangenis door hun onschuld aan te tonen. Op Vlieland praat Derksen over zijn successen en tegenslagen. En over juristen. 'Ze leven in de illusie dat we hier een door God gegeven rechtssysteem hebben.'

Tekst: Paul van den Broek en Jolene Meijerink / Foto's: Erik van 't Hullenaar

R

Ruim een maand zit Derksen samen met zijn vrouw, een van zijn dochters en haar twee kinderen in een vakantiehuisje net achter de duinen van Vlieland. Deels om vakantie te vieren, maar volledig op zijn lauweren rusten is voor hem niet weggelegd. Sinds de zaak Lucia de B. helpt Derksen mee bij het rechtzetten van justitiële dwalingen. Hij brengt zijn dagen door met dossiers van mensen die ten onrechte zijn veroordeeld en bijna jaarlijks komt er een nieuw boek met een minutieuze ontleding van alweer een desastreuze misser (zie kader).

In bijna tien jaar onderzoek heeft Derksen veel geleerd. “Iedereen kan toevallig op een

verkeerde plek zijn en opeens veroordeeld worden voor moord.” Goed, vergeleken met de Verenigde Staten is die kans in Nederland kleiner, maar het kán ook hier. “Een klein percentage is te verwaarlozen, zo is de gedachte. Totdat je beseft dat die cijfertjes mensen vertegenwoordigen. Iedere persoon die onschuldig in gevangenschap leeft, is er een te veel.”

Onverteerbaar

Hoeveel fouten maakt justitie? 4 à 5 procent van de veroordelingen zit fout, zegt Derksen. “We praten over honderden mensen, niet over een paar ongelukjes waar het OM en de Hoge Raad van spreken.” Onverteerbaar, vindt hij het, “om niks te doen als mensen onschuldig vastzitten en al helemaal om het bewijzen van de onschuld tegen te werken”.

Derksen oogt als een zachtaardig man, maar als hij over het Openbaar Ministerie praat, knijpt hij zijn ogen gefrustreerd samen. “Dat argumenten niet gelden voor het OM, blijft mij storen. Dan verdiep ik me in een zaak, beargumenteer ik waarom hun bewijzen niet kloppen en dan zeggen ze: ‘Tja, dat is jouw mening.’ Ze weten kennelijk het verschil niet tussen een argument en een mening.” Derksen memoreert de vele berekeningen waarmee hij in zijn boeken de scenario’s van het OM te lijf gaat: “Dat zijn geen meningen, maar argumenten! Het OM doet niet eens moeite om mijn argumenten tegen te spreken, ze leggen ze gewoon naast zich neer”, roept Derksen uit.

Derksen is voor het Openbaar Ministerie een lastpak, want alles wat hij aanpakt verandert in goud en in een publieke vernedering voor het justitieel apparaat. Sommige missers zijn zo dom dat een leek ze nog herkent, maar hebben toch tot een veroordeling wegens moord geleid. Zoals in de zaak van Henk Haalboom, die tijd noch kracht had een man in het bos bij Dronten te begraven of wat te denken van Ina Post, veel te fragiel voor de wurgmoord waarvoor ze werd veroordeeld. “Het is helemaal niet eenvoudig om iemand dood te maken hoor. Moorden met je blote handen is een van de moeilijkste dingen om te doen”, wijst Derksen op de zaak-Post. “Je hoeft maar naar dat mensje te kijken! Wie kan zo iemand in godsnaam als een verdachte zien.” Iemand wurgen kost je zes minuten, doceert Derksen. Hij glundert tijdens het gesprek meerdere keren over alle nieuwe dingen die hij sinds zijn pensioen heeft geleerd. “Ik heb kennis van beltonen, types geweren en kruitsporen, leuke kennis. En als ik het niet weet, krijg ik hulp van een voormalig rechercheur van de forensische dienst.”

Tunnelvisie

Wie máákt zulke fouten? Een kwetsbaar mensje voor wurgmoord aanklagen? Of iemand in de kraag grijpen terwijl een eenvoudige reconstructie aan het licht brengt dat hij die moord niet heeft gepleegd? Derksen legt in Vlieland hét probleem op tafel: alles naar je toe rekenen. “Voor iedereen geldt dat hij ten aanzien van zichzelf niet kritisch is, zegt Derksen. “Mijzelf niet uitgezonderd.” Daarom is het zaak je te omgeven met heel kritische mensen die je van weerwoord dienen, en om alternatieve scenario’s voortdurend serieus te blijven nemen. “Die tijd gunnen de politie en het OM zich vaak niet. Ze denken een zaak te hebben en gaan dan alle aanwijzingen in dat scenario gieten. Voor ontlastende feiten is geen oog meer.”

Overall in de samenleving heerst dit soort vooringenomenheid, zegt Derksen, ook op universiteiten. “Maar het maakt uit of je een halve wit verkeerd afrekent, of dat je een onschuldige zijn vrijheid beneemt.”

Justitie en politie moeten dus extra alert zijn, en Derksen heeft daarom zijn wijsheid mogen delen met menig klasje politiemensen en officieren. Ondanks dat Derksen ze iedere keer weer op hun natuurlijke fouten wijst, blijft vooral het OM hangen in vooringenomenheid. “Ik gaf een lezing aan leden van het OM over de zaak Lucia de Berk.

DE ZAKEN VAN DERKSEN

De eerste zaak die Derksen aanpakte is die van Lucia de B., inmiddels weer De Berk. Schoonfamilie bracht hem op het spoor van deze verpleegster, die in het Juliana Kinderziekenhuis in Den Haag verdacht vaak in de buurt bleek bij sterf- en reanimatiegevallen. Als eerdere werkgevers vergelijkbare zaken rapporteren en het OM dagboekfragmenten van haar tegenkomt (en interpreteert als een schuldbekentenis), wordt De Berk in 2003 veroordeeld tot levenslang. Mede dankzij het boek van Derksen (*Lucia de B.* in 2006) komt zij in 2008 op vrije voeten. Zijn laatste boek is *Verknijpt bewijs* (2014) over de Koerdische zakenman en vrijheidsstrijder Huseyin

Baybasin, die in 2002 tot levenslang wordt veroordeeld op basis van voornamelijk telefoontaps. In dit boek toont Derksen het geklungel met de vertaling en manipulatie van de taps aan, wat kracht bijzet aan het herzieningsverzoek dat al in 2011 door de advocaat is ingediend bij de Hoge Raad. Dit hoogste rechtscollege is tot op de dag vandaag bezig met de beslissing deze zaak al dan niet te heropenen. Bovendien legde Derksen justitieblunders bloot in de Drontense bosmoord, waarvoor Henk Haalboom twaalf jaar gevangenisstraf uitzat. Ook deze zaak moet volgens zijn verdedigers worden heropend.

Na afloop kwam een woordvoerder op me af. Hij zei: 'Beseft u dat u de enige bent die in Lucia's onschuld gelooft?' Ongelofelijk!' Het verwijt van tunnelvisie treft regelmatig hemzelf. "Natuurlijk, elk mens maakt de natuurlijke denkfouten. Als ik een boek bijna heb voltooid, merk ik hoe moeilijk het is objectief te blijven denken. Daarom ga ik tijdens mijn werk altijd het contact met de betrokkenen uit de weg." Lucia de B. heeft Derksen pas na haar vrijlating leren kennen. Heus wel leuk, maar tot een vriendschap is het niet gekomen. "We schrijven elkaar elk jaar een nieuwjaarswens. Het is moeilijk voor Lucia om met mij om te gaan: ze wordt herinnerd aan een beroerde tijd en ze zou de hele tijd denken dat ze van een geweldige dankbaarheid blijf moet geven. Onzin natuurlijk."

Detective Derksen

Zoals hij de dossiers doorploegt, lijkt Derksen wel een detective. De buitenwereld kan denken dat hij nu iets heel anders doet dan tijdens het hoogleraarschap, maar dat is schijn. "Ik pas nu in de praktijk toe wat ik al die jaren heb onderzocht en onderwezen," legt Derksen uit. "Ik gaf colleges over denkfouten die iedereen maakt. Neem nou de zaak van Lucia. Haar veroordeling is gebaseerd op een niet kloppende als-dan-redenering, een veel voorkomende denkfout die voor Lucia vreselijk uitpakte. Voor mijn pensioen loofde ik in werkgroepen wel eens kratjes bier uit voor studenten die een fout herkenden. Lukt het me nu een denkfout te weerleggen, dan gaat het niet meer om een kratje bier, maar om een leven in de gevangenis."

De wetenschapsfilosoof schreef in 2010 een studieboek over waarheidsvinding, *De ware toedracht*, dat ingaat op onderzoeksmethoden en denkfouten die we van nature geneigd zijn te maken. Is het boek verplichte literatuur voor alle rechtenstudenten? Zijn niet alle opleidingen rechten in Nederland medeverantwoordelijk voor de door Derksen blootgelegde blunders? Ondanks zijn successen, is zijn leerboek geen bestseller: op een paar plekken worden er wat colleges over gegeven, afhankelijk van een goedwillende docent. "Natuurlijk zouden colleges over waarheidsvinding goed zijn. Niet omdat ik de verkoop van mijn boek wil stimuleren, maar omdat het ontzettend belangrijk is dat ook juridische studenten weten hoe ze een feitelijk onderzoek moeten aanpakken."

De opleidingen nemen een te beperkt doel op de korrel, zegt Derksen: ze onderwijzen de regels van het justitieel apparaat, terwijl rechten óók een studie over waarheidsvinding moet zijn. Waarom pakken de opleidingen zijn les niet op? "Studenten krijgen al zo veel theorie te verwerken, die waarheidsvinding komt later wel, zo is de gedachte. Of opleidingen denken de omissie te ondervangen met een cursus ethiek of rechtsfilosofie. Dat is mooi, maar de vraag waar het in het strafrecht om draait is: heeft Jan Klaassen Katrijn vermoord? Dat is geen juridische vraag, maar een empirische. Je moet onderzoeken of de feiten wijzen naar Jan, niet kijken of het juridisch mogelijk is om Jan te veroordelen."

Blunders herstellen

Sinds de zaak van Lucia de Berk krijgt Derksen verzoeken van gevangenen en hun familieleden en advocaten om hun zaak door te nemen. Die filtert hij op geloofwaardigheid en interesse. “Kijk, dat iemand me opbelt en zegt: ‘Ik ben onschuldig’, daar kan ik niet zo veel mee. Ik richt me op de feiten, niet op de persoon. Daarom is het belangrijk dat ik volledige toegang tot het dossier krijg.” Zoals de zaak van de Koerdische zakenman Huseyin Baybasin. In zijn boek hierover, *Verknipt bewijs* (2014), doet Derksen uit de doeken hoe er met telefoontaps is geknoeid. “*To make him call* hadden ze bijvoorbeeld vertaald met ‘hem koud maken.’ Daarnaast is er duidelijk in de gesprekken geknipt en geplakt. Zo kun je iedereen wel een moord in de schoenen schuiven”, zegt Derksen verontwaardigd.

Terwijl hij broodjes smeert, vertelt Derksen over het boek waar hij momenteel aan werkt. “Sinds 2000 hebben 28 mensen in Nederland levenslang gekregen. Een van hen is Lucia de Berk, zij is inmiddels onschuldig verklaard. De ander is Baybasin, mijn mening daarover is bekend. Daarnaast heb je nog Olaf Hamers en nóg een

gevangene van wie ik de onschuld denk aan te kunnen tonen. Dat zijn al vier mensen die ik in mijn zoektocht ben tegengekomen. Vier dan de 28, dat is veel! En dan zijn er nog vier anderen bij wie gereede twijfel is.”

Wat zou Derksen als eerste willen veranderen om blunders in de toekomst tot een minimum te beperken? “Heel simpel: je weet dat iedereen fouten blijft maken, dus zorg voor een systeem waarin die fouten gecorrigeerd kunnen worden.” In Nederland kunnen zaken waarover twijfel rijst opnieuw worden voorgebracht bij de Hoge Raad, een lastige en dure herzieningsprocedure. “Dan krijg je te maken met een herzieningscommissie met allemaal mensen uit het justitieapparaat. Zij die zelf de fouten maken, moeten dus beoordelen of een zaak verkeerd is aangepakt. Dat is als een slager die zijn eigen vlees keurt.” Derksen bepleit daarom een model zoals in Engeland: daar bestaat zo’n commissie uit mensen zonder banden met justitie, zoals wetenschappers. “Die kunnen echt met een open blik naar een zaak kijken, omdat ze er niet eerder aan gewerkt hebben noch degenen kennen voor wie dat wel geldt.”

'IK VREES DAT NOG HEEL LANG ON- SCHULDIGE MENSEN VASTGEZET WORDEN'

Ondanks alle nare dingen die Derksen tijdens zijn onderzoek tegenkomt, is hij niet verbitterd geraakt. "Ik laat de moed niet zakken en er is nog genoeg te doen." En ondanks zijn werk zal het mis blijven gaan. Omdat het OM gefixeerd blijft op veroordelingen. Omdat het opsporingsapparaat hierbij alle middelen zal inzetten, "toegestaan of niet". En omdat universitaire opleidingen maar mondjesmaat veranderen. Derksen: "Het probleem is de gedachte dat dit land een door God gegeven justitiesysteem heeft dat daarom geen fouten kan maken, een ongelukje daargelaten. Ik vrees dat nog heel lang onschuldige mensen vastgezet blijven worden, in groten getale." De beste remedie volgens Derksen is zijn halfgemeende voorstel om officieren van justitie die bewust bewijzen manipuleren dezelfde gevangenisstraf te geven als zij die door hun toedoen onterecht zijn veroordeeld. "Vanwege beroofde levensjaren." Serieus: "Je zou ze gewoon moeten ontslaan, in plaats van zoals nu een falende officier over te plaatsen." Zo is de officier van de Schiedammer parkmoord nu rechter in Dordrecht. "Ik zal niet zeggen dat het systeem verrot is, maar het verandert wel heel erg traag." *

ZOMERTIP

van Ton Derksen:

'Ik ga u niet zeggen waar u heen moet. (1) u vindt het er vast niet leuk, en (2) als u met z'n allen komt, is het er voor mij niet leuk meer. Ik wens u een fijne vakantie toe.'

COLUMN

PH-neutraal

PH-neutraal is **docent** en **onderzoeker** aan de Radboud Universiteit.

Bureaustoel

Soms moet je je wel heel erg inhouden als columnist. Ik bedoel, natuurlijk is er vrijheid van meningsuiting, maar je hoeft toch niet zo stom te zijn dat je elke mening er ook plompverloren uit gooit? Dat heb ik nooit zo goed begrepen van de Fortuynen en Wildersen, die ongebreidelde drang om alles wat naar boven borrelt ook zo hard en ongenueanceerd mogelijk de openbaarheid in te slingeren. Waarschijnlijk zijn ze nooit in een situatie als de mijne geweest. Als columnist en herplaatsingskandidaat is het balanceren op het slappe koord om het beetje goodwill dat ik nog hoop te hebben niet al kwijt te zijn voor er überhaupt geherplaatst is. Dus hou ik me nog wel eens in. Zoals nu bijvoorbeeld.

Want wat zou het heerlijk zijn om voluit te gaan op de declaraties die door het college van bestuur zijn ingediend en die door RTL Nieuws al zo'n beetje tot fraude zijn bestempeld. Verkeersboetes die werden gedeclareerd en die dus werden betaald door de belastingbetaler! Een bureaustoel van drieduizend euro! Schande! Maar ik kijk wel mooi uit. Geen kwaad woord erover – en niet alleen omdat ons college vergeleken met sommige andere universiteiten wel heel erg braaf is. Nee, over dat soort dingen zul je mij voorlopig niet horen.

Misschien heb je daar een andere columnist voor nodig. Zo iemand die compleet onafhankelijk is van welke broodheer dan ook, en gewoon kan zeggen wat hij wil. Zo iemand hadden we in ons midden. Stiekem heb ik me wel afgevraagd wat hij ervan zou zeggen, in een column van het Soeterbeek Programma. Welke vergelijking hij zou maken als hij nog in de gelegenheid was. Maar dat is hij niet meer. Op 13 juni overleed Leon Wecke, twintig jaar geleden al de oudste niet-gepromoveerde wetenschappelijk medewerker van Nederland. Generaties studenten zullen zich hem herinneren als de man die in een college plotseling een alarmpistool afvuurde om de term 'afschrikkende' te illustreren – en eventueel in slaap gesukkeld studenten direct te wekken. Leon zou wel raad hebben geweten met die declaraties. Maar hij zat dan ook waarschijnlijk op een tweedehandsstoel van een paar tientjes – en deed daarop zijn voortreffelijke werk.

Mijn hormoonspiegel speelt jojo

DE GELUKSKOEKJES ZIJN EEN KUNSTWERK.
ZE VERTELLEN ONS DAT ONZE HERSENEN MET ZEVENENTWINTIG
BEGINNEN MET STERVEN. VAN MIJN DOCENT LEER IK
DAT HET KUNST IS BINAIRE OPPOSITIES WEG TE LATEN VALLEN.

JIJ STAAT ACHTER ME IN EEN DONKERE KROEG.
JE NUCHTERHEID IS DE GROOTSTE GRAP.
WE WISSELEN VAN ROLLEN. IK HET PROOIDIER, JIJ HET PROOIDIER.

JE LEERT ME OVER ~~NIETZSCHE~~ NIETZSCHE.
IK STEL HEM VOOR ALS EEN KOLKENDE BRIJ.
ZWARTE KLEI IN EEN TRECHTER DIE JE MEETREKT.
HET ZWEMBAD WAAR IK BIJNA VERDRONK.

MIJN HORMOONSPIEGEL SPEELT JOJO.
SOMS VERGEET IK WIE OF WAT ER AAN HET DRAADJE HANGT.

'ZE WETEN ECHT WELT WIE IK BEN'

Vijf keer sleepte rechtenstudent Pepijn Eymaal (23) de Radboud Universiteit voor de rechter. Elf keer procedeerde hij tegen huisjesmelkers. Drie keer trad hij op in het tv-programma KASSA. 'Gelijk krijgen is leuk.'

Tekst: Annemarie Haverkamp / Foto's: Bert Beelen

Pepijn Eymaal (23) trekt de pijpen van zijn pantalon omhoog. Zwarte sokken om dunne enkels. Nee, daar zit geen mes in verstopt, ziet ook de beveiligingsbeambte van het kantongerecht. Loopt u maar door. Zijn cliënt volgt. Tas door de scanner, lijf door het poortje. “Je moet je telefoon straks uitzetten”, sommeert Eymaal, die vandaag optreedt als raadsman. “Ik wil er absoluut geen last van hebben.” De beveiligingsbeambte kijkt vies. “Is dit de grote chef ofzo?” mompelt hij tegen de journalist die zich als derde laat fouilleren. “Bah bah.”

‘De grote chef’ is student rechten aan de Radboud Universiteit. Maar bovenal: advocaat in wording. Hij oefent waar hij kan. Liet eens een deurwaarder het bestuursgebouw op de campus binnenstappen met een betalingsbevel ‘in naam van de koning’. Te vorderen bedrag: 45 euro. Vandaag staat hij een student bij die nog geld tegoed heeft van een ex-huisbaas. Iets met te veel betaalde huur en een kapotte wasmachine. In de wachtkamer geeft hij zijn cliënt verdere instructies. “Jij gaat straks rechts van mij zitten, aan de kant van het raam.” Ter voorbereiding bladert hij door papieren in een ordner. Poetst zijn bril. Het dichtslaan van de brillenkoker geeft een echo in het statige kantongerecht aan de Oranjesingel.

Tijdens de zitting wordt Eymaal een paar keer afgekappt door de rechter. “Hou even uw mond.” Eymaal blijft beleefd: “Maar als ik even mag, meneer de kantonrechter...” Dan schudt hij in het kleine zaaltje het beslissende wetsartikel uit zijn mouw. De rechter knikt – “daar heeft hij een punt” – en stelt beide partijen voor te schikken. Voordeel voor de huisbaas is dat er geen openbaar vonnis volgt dat haar reputatie kan schaden. De cliënt van Eymaal is het te doen om het geld, dus die stemt ook in. Op de gang sluiten de partijen een deal. Handen worden geschud. ‘WAARHEID’ staat in kapitalen boven de deur.

**‘MISSCHIEN VINDT DE
RECHTER EEN STUDENT
WEL GRAPPIG’**

Hoe vier jij je overwinningen?

“Je gaat natuurlijk niet keihard zitten lachen of een fles champagne opentrekken in een rechtszaal. Dat doe ik als de agenda het toelaat. Op een terrasje.”

Behandelt een rechter jou anders dan een gediplomeerd advocaat?

“Een advocaat krijgt denk ik eerder een opmerking over een slecht stuk dan een student. Misschien vindt de rechter een student ook wel grappig.”

Pepijn Eymaal uit Gouda was eerstejaars toen hij zich aansloot bij de rechtswinkel van AKKU. Een paar jaar geleden stortte de overtuigd vegetariër zich op de kwestie ‘bemiddelingskosten’. Studenten moeten vaak honderden euro’s betalen als ze via een makelaar woonruimte huren. Ten onrechte. Al drie keer trad Eymaal op in het tv-programma KASSA om dat uit te leggen. Inmiddels heeft AKKU elf rechtszaken tegen huisjesmelkers gewonnen.

Thuis, op zijn kamer in Sterrenbosch, vertelt de student dat gelijk krijgen leuk is. “Daar zal ik niet omheen draaien. Maar ik vind het vak rechten ook echt leuk. Mensen komen naar mij toe met de vraag: kun je me helpen? Dat voelt goed. Blijkbaar straal ik iets uit.”

Wanneer procedeerde je voor het eerst?

“In 2010, ik stond een HAN-student bij die een negatief bindend studieadvies had gekregen. Dat hebben we aangevochten. Met succes. Een jaar later procedeerde ik voor het eerst voor mezelf. Ik deed een dubbelstudie recht en management. Wilde ik doorgaan naar het tweede jaar, dan moest ik mijn propedeuse rechten binnen een jaar behaald hebben. Dat had ik niet. Maar ik was al wel verder gegaan met vakken bedrijfskunde. Op zeker moment zei de studieadviseur dat ik een vak helemaal niet had mogen volgen, omdat ik die propedeuse niet binnen had. Ik had volgens hem toestemming moeten vragen aan de examencommissie. Het vak – ik had het al binnen – werd alsnog afgekeurd. Daar was ik het natuurlijk niet mee eens.”

En toen?

“Toen ging ik in beroep.”

Een andere student zou zeggen: ‘pech’. Voelde het voor jou normaal om in beroep te gaan?

“Nou... [Eymaal wordt fel.] Ik vind het niet normaal dat je als examencommissie drie maanden na dato zegt: ‘we keuren dit vak af’. Je moet dan zeggen: ‘ons systeem faalt, dit had nooit gemogen’. Had me een oorvijs gegeven, prima, maar ik had al bewezen de kennis en kunde te bezitten, anders had ik dat tentamen toch niet behaald?”

'IK PROBEEER HET ALTIJD ÉÉN KEER VRIENDE- LIJK'

Vond de tegenpartij het ook normaal dat jij in beroep ging?
 "Nou nee. [Lacht.] Die voorzitter... ehm, ja, kijk, op dat moment was ik een beetje boos. Het was een openbare zitting bij het College van Beroep voor de Examens, dus ik had wat publiek meegenomen. Elf man. De zitting was in het kleinste kamertje van Huize Heyendael. Het was een heel warme dag in juni. Geen airco. Iedereen stond daar in driedelig pak. De voorzitter zei: 'u ziet hoe klein deze ruimte is, dus u mag van mij drie mensen toelaten'. Ik ging daar niet mee akkoord. [Hij haalt zijn schouders op.] Tja, het was een openbare zitting, dat staat in hun eigen reglement van orde. Zet dat er dan niet in als je het niet weet - het is bijlage 7."

Eymaal procedeerde door. Het werd uiteindelijk de eerste zaak van de Radboud Universiteit bij de onderwijsrechter in Den Haag. Eymaal verloor, tot zijn grote spijt. Gevolg was dat hij bedrijfskunde vaarwel zegde. Zijn liefde voor het recht groeide. Tot vijf keer toe sleepte hij de universiteit inmiddels voor de rechter. Vorig jaar won hij een zaak over bestuursbeurzen. Het college van bestuur vond dat hij daar geen recht op had, hij vond van wel en kreeg gelijk. Omdat de universiteit te laat was met het overmaken van de griffierechten, schakelde Eymaal uiteindelijk de bewuste deurwaarder in. Met een betalingsbevel onder zijn arm stapte die in januari 2015 het bestuursgebouw binnen. 'Vandaag heb ik, deurwaarder, op verzoek van Pepijn Eymaal, wonende te Nijmegen, aan de Stichting Katholieke Universiteit Nijmegen...', citeert de rechtenstudent met luide stem uit de brief. Hij moet er zelf om gniffelen.

Is het grappig of triest dat een deurwaarder jouw geld moet komen halen?

"Tja, ergens is het best grappig natuurlijk. Deze brief heb ik echt wel aan een paar vrienden laten lezen. Maar tegelijkertijd is het behoorlijk gênant dat je het als onderwijsinstelling zo ver laat komen. Maak die 45 euro gewoon over! Het stond in de uitspraak, die aangetekend was verstuurd. Ik heb ze nog een betalingsherinnering gestuurd, want ik probeer het altijd één keer vriendelijk. Als je dan als juridische afdeling een brief krijgt met de naam Eymaal erop en een herinnering met een betalingstermijn van een week, dan kun je je daar maar beter aan houden. Ze weten echt wel wie ik ben."

Heb je wel eens gemerkt dat mensen binnen de universiteit denken: wat is die Eymaal toch irritant?

"Nee. Ik denk dat mensen daar ook heel erg mee zullen oppassen. Mijn persoon en de zaken die ik voer, staan los van elkaar. Als een docent een vervelende opmerking zou

maken omdat ik een juridische weg bewandel die daarvoor gemaakt is, dan denk ik dat die niet goed bezig is.”

Dat klinkt rationeel.

“Ik heb ook een jaar in de universitaire studentenraad gezeten en een jaar in de facultaire studentenraad. Daar heb ik me altijd constructief opgesteld, rapporten geschreven en gezocht naar verbetering en naar consensus. Met procederen kom je niet ver in de medezeggenschap.”

Zelf gelegd laminaat

Pepijn Eymaal heeft meer liefhebberijen, vertelt hij als hij het raam opent. Warme voorjaarsdag, uitzicht op de campus. Radboud-wind waait de kamer binnen. De advocaat in spe is een taalpurist, kan zich ongenadig storen aan fouten in teksten (“voor een jurist zijn het gesproken en geschreven woord zijn enige gereedschap”). En bij de waterscouting geeft hij kinderen les in de voorrangsregels op het water. Maar hij werkt ook graag met zijn handen. Helpt bij het onderhoud van de zeilboten in de winter. Overwoog op de middelbare school in Gouda nog de studie elektrotechniek – Eymaal had een natuurprofiel. Dat laminaat, wijst hij naar de vloer, heeft hij bijvoorbeeld ook zelf gelegd.

Strak. Geen foutjes, zo te zien.

“Nee, ik vind het belangrijk dat die vloer klopt. Heb eerst alles uitgerekend. Het patroon verspringt, dus moet je zorgen dat je aan de andere kant van de kamer precies uitkomt.”

Alles lijkt te moeten kloppen bij jou. Wat maakt regeltjes fijn?

“Misschien de duidelijkheid ervan? Ja, de logica. En ook: weten hoe het echt zit. Soms zit ik op een borrel met niet-juristen en dan erger ik me. Omdat ze dingen roepen die niet kloppen.”

Doe je wel eens iets wat niet binnen de regels valt?

“Ik zou schuld bekennen als ik ja zou zeggen. [Stilte.] Bedoel je de regels van het strafrecht of ...”

Je mag hier op de Heyendaalseweg 50 rijden. Houd je je daaraan?

“Dat is de maximumsnelheid. Daar gaat een wettelijke correctie van af. Als je 53 rijdt, zit je goed.”

Jij rijdt nooit te hard?

“Ik heb geen rijbewijs, dus nee. Haha. Maar ik loop wel eens door het rode licht, hoor.”

ZOMERTIP

van Pepijn Eymaal:
‘Rechtszittingen zijn in beginsel openbaar! Mocht het regenen op een spaarzame vrije dag, dan is een bezoek aan de rechtbank, bijvoorbeeld bij de politierechter, aan te bevelen. Bovendien is de koffie gratis.’

Was je een gehoorzaam kind? Een engeltje voor je moeder?

“Nee, mijn moeder en ik konden heel erg botsen. Misschien omdat we op elkaar lijken. Zij is ook jurist. Zei iemand iets onnozels op een verjaardag, dan dacht ik als puber ‘oh nee, daar gaan we weer’ en ja hoor: ‘Nou...’, begon mijn moeder dan, ‘...zo zit het niet helemaal...’”

Nu zijn jullie samen gevreesd op verjaardagen?

“Valt mee. We zijn niet zo familiair.”

De liefde voor het recht heb je van haar?

“Thuis ging het vaak over regelgeving. Kort gedingen, bodemprocedures... Allemaal aan de eettafel. Ja, dat was leuk.”

Je had je er ook tegen kunnen afzetten.

“Had gekund. Maar ik hou er ook van precies te weten hoe iets zit en waar het staat. Alleen dan kun je een bepaald standpunt innemen of een gat in de regelgeving ontdekken. En mensen helpen die benadeeld dreigen te worden door een verhuurder of een werkgever.”

Heb je helden in de rechtspraak?

“Nee. Iemand als Bram Moszkowicz is natuurlijk heel dubbel. Hij heeft zijn zaken duidelijk verknald. Maar als hij in de media verschijnt, hangen de mensen aan zijn lippen – nog steeds. Als juridisch expert bij RTL Boulevard kon hij heel goed uitleggen waarom een bepaalde verdachte toch was vrijgesproken. Hij maakte het abstracte recht wel voor een groot publiek toegankelijk.”

Die rol speelt Pepijn Eymaal ook graag. Hij houdt van uitleggen, mensen wijzen op hun rechten. De optredens bij KASSA (“weet je dat zo’n tv-studio heel klein is?”) zijn hem op het lijf geschreven. Wordt hij straks een vierde keer uitgenodigd in het programma, dan moet hij wel eerst een nieuw pak kopen, denkt hij hardop. Hij heeft er drie – een grijze, een blauwe en een zwarte – en droeg ze allemaal al eens voor de camera. Voorlopig blijft hij namens AKKU in elk geval doorprocederen. “Zolang bemiddelaars de deur dicht blijven smijten en niet bereid zijn tot terugbetalen, start ik rechtszaken.” Over een jaar of vijf hoopt hij, na zijn rechtenstudie, ook de beroepsopleiding afgerond te hebben. En dan? Dan ziet hij zichzelf terug in de advocatuur. Misschien als zelfstandige, misschien in een maatschap. Hij vouwt zijn handen in zijn schoot: “Ik denk dat ik de juiste studiekeuze heb gemaakt.” *

PUNT!

NIEUWS

Campusnacht

In de nacht van 8 op 9 juni werd er door de USR de Campusnacht georganiseerd. Dit nieuwe initiatief was een vervolg op de Nacht van de UB in voorgaande jaren. Omdat de openingstijden van de UB inmiddels verruimd zijn, is er gekozen voor meerdere locaties rondom het Erasmusplein, zoals Erasmus Laagbouw, De Reffer, het CultuurCafé en het Collegezalencentrum in goed overleg met het Universitair Vastgoedbedrijf. Op die manier werd laten zien wat er 's nachts allemaal mogelijk is op de campus. Diverse studieverenigingen en partijen organiseerden een activiteit,

zoals een kampvuur met weerwolven, theater, bandoptredens, een literaire workshop en ochtend-gymnastiek. Studenten die zich hadden aangemeld werden verwelkomd door USR-voorzitter Mark Vlek de Coningh en konden zich de hele verdere nacht vermaken met alle activiteiten. Om acht uur 's ochtends werd de Campusnacht afgesloten met een ontbijt met de vice-voorzitter van het college van bestuur, Wilma de Koning.

Jaarverslag

De Gezamenlijke Vergadering (GV) heeft het jaarverslag 2014 voorgelegd gekregen, welke is vastgesteld op 22 mei 2015 door het college van bestuur. In het verslag zijn de prestaties op het gebied van onderwijs, onderzoek, studenten, personeel en middelen uiteengezet. Ook is er het verslag van de Stichting Katholieke Universiteit in opgenomen. De GV heeft het verslag in verschillende commissies besproken en vragen opgesteld om te bespreken tijdens de eerstvolgende voorbereidende vergadering en de overlegvergadering met het college.

INTERVIEW

Iedere maand worden twee leden vanuit de Gezamenlijke Vergadering geïnterviewd. Wie zijn ze en wat doen ze? Deze maand: Joop Pronk en Pepijn Oomen.

Joop Pronk, ambtelijk secretaris van afdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken

Wie is Joop Pronk? "Ambtelijk secretaris centrale medezeggenschap sinds 1999, getrouwd, drie kinderen en drie kleinkinderen. In 2013 heb ik een (deeltijd)studie rechten afgerond."

Welke hobby's heb je? "Tennis, familiegeschiedenis en wandelen (niet te fanatiek)."

Wat doet een ambtelijk secretaris van de medezeggenschap? "Mijn taak is om de medezeggenschap (OR, USR, UGV) te ondersteunen door het geven van adviezen over procedures en te zorgen voor het handhaven daarvan, het opstellen van agenda's en ter beschikking stellen van vergaderstukken, het regelen van vergaderingen van commissies en van de gezamenlijke vergadering, het schrijven van brieven. Het leuke is dat je als spin in het web functioneert waar alles binnenkomt en uitgezet wordt."

Hoe functioneert de medezeggenschap door de jaren heen? "In 2003 is er een belangrijke wijziging geweest in de werkwijze van de medezeggenschap: de diverse raden als OR, USR en UGV vergaderen voortaan samen. Dit kwam de efficiëntie ten goede en gaf inzicht in de standpunten van zowel personeel als studenten in eenzelfde bijeenkomst. Daarna zijn er nog enkele aanpassingen geweest om zaken nog beter te stroomlijnen en een discussie op hoofdlijnen te voeren met het college. Het is daarmee wel erg strak georganiseerd, dat ten koste kan gaan van de spontaniteit. Gelukkig is er regelmatig humor in de vergadering."

Zou je iets veranderen aan de medezeggenschap?

"De Gezamenlijke Vergadering omvat 39 leden: 25 vanuit het personeel en 14 vanuit de studenten. Als ook het college en beleidsmedewerkers aanschuiven is de groep erg groot voor een goede discussie waarbij alle leden zich betrokken voelen. De groep zou dus wat kleiner mogen zijn. Er is weleens nagedacht over een U-raad met een kleiner aantal leden, gevreesd werd echter voor een verlies aan bevoegdheden. Een oplossing is er dus nog niet."

Pepijn Oomen, adjunct ambtelijk secretaris van afdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken.

Wie is Pepijn Oomen? "In willekeurige volgorde: (oud-)student geschiedenis, lid van de gemeenteraad van Nijmegen voor GroenLinks, getrouwd, trotse vader van twee jonge kinderen (Melle en Pleuni), ambtelijk secretaris van de medezeggenschap."

Welke hobby's heb je? "Ik heb door de combinatie gemeenteraad, werk en gezin eigenlijk bijna geen tijd meer voor hobby's. Maar soms mag ik nog wel eens een fijn boek lezen, of een dagje roleplayen (D&D en Queeste)."

Wat doet een ambtelijk secretaris van de medezeggenschap? "Naast de normale vergadercyclus (voor mij is notuleren het belangrijkste deel daarvan), gaat er veel tijd zitten in de organisatie van de studentenverkiezingen en de scholingen; daarnaast besteed ik erg veel tijd aan de vragen vanuit de medezeggenschap ('wat is er ooit over onderwerp X gezegd?')."

Hoe functioneert de medezeggenschap door de jaren heen?

"In vergelijking met zo'n vijftien jaar geleden is met name de USR sterk veranderd: de studenten zetten nu heel proactief wensen tot verandering op de kaart. En daarmee hebben ze de afgelopen jaren ook veel veranderingen weten te bewerkstelligen!"

Zou je iets veranderen aan de medezeggenschap? "Een gewetensvraag. Ja: het liefst zou ik het huidige gedeelde stelsel opheffen en streven naar een U-raad. Door de huidige focus op enerzijds personeel en anderzijds studenten worden de medezeggenschappers verleid om zich met name in te zetten voor hun specifieke deelbelang, terwijl het echte belang van de medezeggenschap zou moeten liggen op het gezamenlijke universitaire: het meedenken over de koers van onze Alma Mater."

Paul Groot vertrekt deze winter naar Zuid-Afrika om bovenop een berg een optische telescoop te installeren, vlakbij de grootste radiotelescoop ter wereld. Het is zijn eigen idee. De sterrenkundige wil eindelijk goed zicht krijgen op de Melkweg. 'Nu zijn we met onze waarnemingen eigenlijk altijd te laat.'

Tekst: Martine Zuidweg / Foto's: Duncan de Fey

DE MODERNE ONTDEKKINGS- REIZIGER

Soms heb je voor een topidee niet meer nodig dan een Engelse pub en een goed glas bier. Zet in die setting twee bevriende afdelingshoofden sterrenkunde aan de bar en laat ze brainstormen over de nog te bouwen, grootste radiotelescoop ter wereld, op het zuidelijk halfrond. Zegt de een tegen de ander: “Wat we moeten doen is een van onze telescopen in Zuid-Afrika neerzetten. We laten 'm meekijken met de radiotelescoop, naar hetzelfde punt aan de hemel.”

Sterrenkundehoogleraar Paul Groot (44) hoeft zijn collega uit Kaapstad niet uit te leggen dat hij doelt op een optische telescoop, die werkt met licht en spiegels in plaats van radiostraling en schotels. Een optische telescoop tegelijk met een mega-radiotelescoop richten op dezelfde plek in het heelal? Dat is nooit gebeurd. Toch heeft Patrick Woudt weinig bedenktijd nodig. De Nederlander van geboorte – hij is van dezelfde leeftijd als Groot en werkt al jaren voor de Universiteit van Kaapstad – kijkt zijn collega aan en zegt: “Dit gaan we gewoon doen.”

In zijn ruime kamer met uitzicht op de Heyendaalseweg glimlacht Groot bij de herinnering. “Ik weet het nog precies, het was in Oxford. Binnen twee minuten waren we het eens en zeiden we: ‘Waarom hebben we dit niet eerder bedacht?’”

'DERTIG DAGEN OP ZO'N BERG IS BEST ZWAAR'

De telescoop van Groot en zijn collega's gaat MeerLICHT heten en wordt na de zomer op de Nijmegen campus in elkaar gezet. Groot gaat hem in januari hoogstpersoonlijk installeren, op een berg vierhonderd kilometer ten noordoosten van Kaapstad, in een bestaand gebouwtje: een koepel waar de oude telescoop al uit is. De installatie duurt een maand, verwacht hij.

“Dat betekent: een maand lang elke dag werken, of eigenlijk elke nacht, want de uiteindelijke tests moeten 's nachts gebeuren. Je begint om vier uur 's middags en

gaat tot acht uur de volgende ochtend door. Dan slaap je tot een uur of twee, je zit een uurtje in de zon, want het is natuurlijk niet gezond om een maand in het donker te zitten, en dan begin je weer. We gaan elkaar waarschijnlijk afwisselen, want dertig dagen op zo'n berg is best zwaar.”

Zijn partner wordt niet heel blij van het plan, geeft Groot toe. “Maar een deel van de tijd komt-ie misschien gewoon mee. Hij vindt Kaapstad ook een mooie plek.”

Niet de domste

“Maar jongen”, zeiden zijn ooms en tantes op familiefeestjes als ze hoorden over zijn studiekeuze, “Kun je daar nou wel geld mee verdienen?” En aanvankelijk had hij ook geen flauw idee, herinnert Groot zich. Zijn vader was totaal niet geïnteresseerd in bètawetenschap, zijn moeder – die wel technisch was – evenmin. Hij was de eerste in de familie die ging studeren. “Maar tijdens mijn studie is het zelfvertrouwen ontstaan dat ik niet de domste ben en redelijk met mensen overweg kan. Ik dacht: ik vind wel een baan.”

Op de middelbare school waren aardrijkskunde en Engels Groot's beste vakken, maar eigenlijk vond hij de relativiteitstheorie en kwantummechanica oneindig veel interessanter. Na het eerste college sterrenkunde aan de Universiteit van Amsterdam was hij verkocht. “Ik dacht: dit is het! Een combinatie van natuurkunde en ontdekkingsreizen.” Want zo ziet hij sterrenkunde: als een reis langs nog te ontdekken sterren en planeten, maar ook als het kijken naar gigantische reacties in een onmetelijk laboratorium. “Extreme natuurkunde in het heelal, dat is sterrenkunde.”

De energie-reservoirs, zwaartekrachtvelden en magneetvelden in het heelal zijn veel spectaculairder dan op aarde. En met geen mogelijkheid na te bootsen in een lab. “Het is natuurlijk mooi dat ze hier in het Lab voor Hoge Magneetvelden 50 tesla halen (een eenheid die de kracht van een magnetisch veld uitdrukt, MZ), maar een neutronenster haalt rustig 10 miljard tesla. Dat is toch van een andere orde.”

Onder die extreme omstandigheden hoeft maar dít te gebeuren of je hebt een enorme explosie. Machtig interessant, vindt de sterrenkundige. En we plukken er op aarde de vruchten van. Neem het ijzer in een doorsnee spijker: ontstaan tijdens de ontploffing van een witte dwerg. Goud en zilver zijn het product van twee neutronensterren die samensmelten. Hij wijst. “Jij hebt dus feitelijk een stukje neutronenster om je vinger.”

Zo'n ver-van-mijn-bedshow is dat heelal dus ook weer niet. “Het gaat wél om de oorsprong van onze elementen.”

WAT EN HOE IN TELESCOPENLAND

Begin volgend jaar hopen Paul Groot en zijn collega's met hun astronomische waarnemingen te beginnen. Dan moeten zestien van de 64 schotels van radiotelescoop MeerKAT zijn geplaatst in een vallei in de Karoo, woestijngebied in Zuid-Afrika. MeerKAT is de voorloper van de Square Kilometre Array, die voor 2018 op het programma staat en met meer dan duizend schotels de grootste radiotelescoop van de wereld moet worden. MeerKAT is in januari nog lang niet af, maar ook met zestien schotels is het straks de gevoeligste radiotelescoop op het zuidelijk halfrond, verzekert Groot. "Dus het is niet zo dat je dan een leuk speeltje hebt

waar je al iets mee kunt doen, dat is echt al een baanbrekend instrument." De telescoop die na de zomer op de Nijmeegse campus wordt gebouwd, gaat MeerLICHT heten en is een optische. Hij werkt met licht en niet met radiostraling. Groot maakt 'm samen met de Universiteit van Kaapstad en Oxford University en de optisch-infraroodgroep van de Nederlandse Onderzoeksschool Voor Astronomie (NOVA). De telescoop wordt van kunststofvezel gemaakt, een stijf en licht materiaal. De controlekamer komt op de Nijmeegse campus, MeerLICHT wordt straks dus vanuit Nijmegen bestuurd.

De bedoeling is om MeerLICHT op hetzelfde punt in de hemel te richten als MeerKAT, de radiotelescoop. Voor het eerst kijken dan een radiotelescoop en een optische telescoop tegelijkertijd naar dezelfde plek. Begin volgend jaar wordt MeerLICHT verscheept naar Zuid-Afrika. Plek van bestemming is een berg ten noordoosten van Kaapstad, op tweehonderd kilometer afstand van MeerKAT. Als het inderdaad lukt om MeerLICHT te laten samenwerken met MeerKAT, voorziet Groot geen obstakel om zijn telescoop vanaf 2018 ook te laten meekijken met de Square Kilometre Array.

Gezond

Groot werkt nu dertien jaar op de Nijmeegse sterrenkunde-afdeling, maar woont nog altijd in de stad waar zijn wieg stond: Amsterdam. "Het is niet ideaal, maar ik gebruik de tijd in de trein nuttig. Ik kom hier, zeker nu ik afdelingshoofd ben, niet toe aan artikelen van mijn postdocs lezen, mijn e-mail beantwoorden, of lessen voorbereiden. Dat doe ik in de trein. Gewoon in de tweede klas, ik laat me niet afleiden door gebep of gebliep. De trein is voor mij drie uur per dag effectieve werktijd."

Daar staat tegenover dat hij in het weekeinde niet meer werkt. Anderhalf jaar geleden besloot hij resoluut die dagen voortaan vrij te houden. Druppel was een verzoek van wetenschapsfinancier NWO op donderdagmiddag, om maandagochtend uitgebreid te reageren. Toen Groot belde met de mededeling dat dat niet ging lukken, antwoordde de medewerker: 'Ja maar, iedereen werkt toch in het weekeinde?' Gekigheid, vindt Groot, om daarvan uit te gaan. "We juttten elkaar soms te veel op", zegt hij.

ZOMERTIP

van Paul Groot: 'Neem achter het Centraal Station eens de veerpont over het IJ naar de NDSM-werf in Amsterdam-Noord. Het schiereiland is niet meer in gebruik als scheepswerf, maar is nu een broedplaats van creatievelingen. Het bruist daar.'

"Langzaam dringt ook tot mijn promovendi en postdocs door dat ze van mij geen antwoord krijgen in het week-einde. En dat vind ik wel zo gezond. We hebben samen de ambitie om mee te draaien in de wereldtop, dus we gaan geen standaarden verlagen, maar er moet wel ruimte zijn voor de mens, voor persoonlijke omstandigheden."

Zijn voorganger Jan Kuijpers gaf hem jaren geleden al het goede voorbeeld. Groot was krap drie dagen in dienst van de Radboud Universiteit toen het toenmalige afdelingshoofd hem vrolijk aankeek, opmerkte 'je redt het geloof ik wel hè', en voor zes weken naar Australië vertrok. Groot grinnikt. "Ik was verbouwereerd, natuurlijk. Maar achteraf dacht ik: het is een teken van vertrouwen geweest, plus de impliciete boodschap dat er meer is in het leven dan werken."

Dubbelster

Groots telescoop gaat straks 's nachts iedere minuut een foto maken van het deel van de hemel waar de radiotelescoop ook op is gericht. Dat zijn twee verschillende ogen op het heelal, die kijken naar hetzelfde punt. Wat zie je dan méér?

Hij gaat er even goed voor zitten. Zijn verhaal heeft hij al vaker mogen vertellen, op de radio, voor de krant. Wat wil je ook, als je meewerkt aan de bouw van de spectaculaire Square Kilometre Array, kortweg SKA, die uit meer dan duizend schotels zal bestaan en waarbij honderden astronomen zijn betrokken. De telescoop staat gepland voor 2018 en komt deels in Zuid-Afrika te staan en deels in Australië. Op dit moment bouwen technici voorlopers ervan op verschillende plekken in de wereld. Lofar, de radiotelescoop op een terp in Drenthe, probeert *as we speak* nieuwe technieken uit die straks gebruikt gaan worden bij de SKA. Radiotelescoop MeerKAT in Zuid-Afrika, ook een voorloper, krijgt precies dezelfde schotels als die voor de mega-radiotelescoop staan gepland.

Groot hoopt straks antwoorden te vinden op vragen die hij zich al twintig jaar stelt. Over wat er gebeurt als één ster van een dubbelster ontploft, over de overdracht van gassen tussen sterren, over witte dwergen die plots opkomen en dan weer wegzakken.

"Nu zijn we met onze waarnemingen eigenlijk altijd te laat. Als er iets bijzonders gebeurt in het heelal, zoals een ster die een stuk helderder wordt, is er even paniek: 'O jee, een ster ontploft. Snel! We moeten er een röntgen-telescoop op richten, en een radiotelescoop.' Dan volgen er allemaal vervolgacties. Tegen de tijd dat alles loopt, ben je soms een kwartier verder. Dan is er al een heleboel gebeurd dat je had willen vastleggen."

Al het mogelijke buitenaardse leven heeft dan natuurlijk allang een veilig heenkomen gezocht. Geloven sterrenkundigen echt dat we ook buitenaards leven gaan ontdekken, of is dat een leugentje om subsidie binnen te halen? Groot, zonder een spoor van ironie: "Ik denk dat als je de meeste sterrenkundigen vraagt: 'Zijn we alleen in het heelal?', het antwoord zal zijn: 'Nee, we zijn niet alleen'. Negen op de tien sterrenkundigen zullen zeggen: 'Er móet wel leven zijn, we kunnen het alleen nog niet bewijzen'."

Hij maakt een wijsd gebaar en vervolgt: "De ontwikkelingen in de sterrenkunde gaan razendsnel. De kans dat we buitenaards leven kunnen detecteren, wordt steeds groter. We weten sinds een paar jaar dat elke ster in ons melkwegstelsel minimaal twee planeten om zich heen heeft draaien. Dat is een gigantische stap voorwaarts. Vergeet niet dat het nog maar twintig jaar geleden is dat we de eerste planeet ontdekten in een baan om een andere ster dan de zon. We maken grote sprongen. En in het verleden hebben we met elke nieuwe telescoop nieuwe dingen gezien. Daarin zijn we nog nooit teleurgesteld."

Hoe gaan we dat buitenaards leven dan opsporen?

"Een mogelijkheid is dat we gewoon radiostraling van ze oppikken. Dat zou kunnen met de Square Kilometre Array, het is ook een serieus onderdeel van het hele plan. Dan moet je niet denken aan samenlevingen die heel bewust informatie uitzenden. Maar we zouden wel radiostraling kunnen ontvangen van wat andere beschavingen via hun media uitzenden. De radio- en tv-programma's die wij in het verleden uitzonden, kunnen in principe ook worden gedetecteerd door een beschaving als die van ons. Misschien luistert er al iemand naar ons."

Mocht het buitenaards leven niet in staat zijn om radio te maken, dan is er nog een andere methode om het op te sporen: zoeken naar moleculen die aan de basis staan van het leven. Zijn er algen op andere planeten of bomen, vindt er fotosynthese plaats? Groot glimlacht. "De kans dat we met buitenaards leven kunnen communiceren is nihil. Daarvoor zijn de andere planeten te ver van ons verwijderd. Maar het zou fantastisch zijn als wij kunnen laten zien dat we niet alleen zijn in het heelal. Aan de andere kant: misschien vinden we geen enkel teken van leven. En blijken wij een kosmisch ongelukje te zijn. Dat is óók heel boeiend."*

'DE KANS
DAT WE
**BUITEN-
AARDS
LEVEN**
KUNNEN
DETEC-
TEREN,
WORDT
STEEDS
GROTER'

DE LANGE REIS VAN MAGGIS

DE BEELDEN VAN BOTEN VOL VLUCHTELINGEN ZUN DIT JAAR NAUWELUKS UIT HET NIEUWS GEWEEST. TOCH IS DE BOOTREIS VOOR VEEL VLUCHTELINGEN MAAR EEN KLEIN DEEL VAN EEN LANGE REIS. MAGGIS, GEVLUCHT UIT CONGO, VERTELT HOE HIJ VIA ISTANBOEL EN ATHENE IN NIJMEGEN BELANDDE. VRIEND EN SOCIAAL GEOGRAAF JORIS SCHAPENDONK BELICHT HOE COMPLEX MIGRATIESTROMEN Z'JN.

TEKST: PAUL VANDEN BROEK EN MATHJIS NOÏ ILLUSTRATIES: ELMAR NOTEBOOM

SEPTEMBER 2011

OPGEPAKT IN KINSHASA

De politieke oppositiepartij *Union pour la Démocratie et le Progrès Social* organiseert een demonstratie in de straten van Kinshasa, hoofdstad van de Republiek Congo. Maggis (28) is al jaren actief in de partij. Hij mobiliseert jongeren voor manifestaties. "Ik wil Congo vooruit helpen. Te weinig jonge mensen hebben een goede toekomst." Na afloop van de demonstratie wordt Maggis samen met vier partijgenoten opgepakt en in een busje geduwd. "Ik had geen idee waar we heen werden gebracht. We waren geblinddoekt." In het huis waar hij wordt vastgehouden wachten hem twee lange weken. "We werden geslagen, kregen geen eten. Alleen af en toe een beetje water."

Joris Schapendonk: "Voor mijn onderzoek spreek ik met veel migranten, zoals Maggis. Alle verhalen zijn weer anders, elke migrant heeft een andere reden om zijn land te verlaten. Ik staar mij niet blind op cijfers, zoals sommige wetenschappers en journalisten wel doen. Ik kies voor een bijna antropologische benadering: de verhalen achter de cijfers vertellen veel meer. Zo'n aanpak voorkomt dat je de immigranten als een homogene groep gaat zien. Het zijn niet allemaal ongelukkige mensen met Europa als droom. Het is veel ingewikkelder."

OKTOBER 2011

VLUCHT UIT CONGO

De zwager van Maggis is een hooggeplaatste militair. "Hij was een grote jongen in Congo en wilde mij helpen ontsnappen, maar stelde wel de eis dat ik het land zou verlaten. Anders zou hij een te groot risico lopen." Hoewel Maggis liever bleef, koos hij eieren voor zijn geld. "Ik was bang dat ik anders vermoord zou worden." De steden Kinshasa en Brazzaville zijn de hoofdsteden van de twee gelijknamige landen, Congo-Kinshasa en Congo-

Brazzaville, en slechts gescheiden door een rivier. 's Nachts, want illegaal, steekt Maggis die rivier over om Kinshasa te verlaten, zonder idee waar zijn reis zal eindigen.

Joris Schapendonk: "In veel Afrikaanse landen worden mensen gefaciliteerd om grenzen op irreguliere wijze over te steken. Wij noemen dat al gauw mensensmokkel, maar in veel Afrikaanse landen wordt het gezien als dienstverlening. Het is een kwestie van marktwerking die is ontstaan doordat mensen worden beperkt in hun mobiliteit. Lang niet altijd worden migranten door smokkelaars behandeld als slaven. Natuurlijk komt dat voor, in Libië of op weg naar Israël. Maar vaker is er sprake van vrijwillig gebruikmaken van een dienst. Zoals bij de Toeareg, die migranten en goederen al jarenlang door de Sahara loodsen. Zij brengen migranten over de grens van bijvoorbeeld Algerije of Libië, waar anderen het overnemen."

OKTOBER 2011

AANKOMST IN ISTANBOEL

Dromen over Europa is voor Maggis niet aan de orde. Het liefst zou hij immers in Kinshasa zijn gebleven, waar hij een baan had in een restaurant. Zijn zwager heeft echter een vlucht geregeld naar Turkije, per vliegtuig via Marokko. Bij aankomst in Istanboel wordt Maggis opgevangen door landgenoten. Een van de mannen die hem helpt, vertelt dat hij over een paar dagen de reis naar Griekenland zal maken. Dit is al voor hem geregeld.

Joris Schapendonk: "Ik ben op veel plekken aan de randen van Europa geweest. Ook in Istanboel. In tegenstelling tot wat veel Europeanen denken, staan Afrikaanse migranten daar niet allemaal in de rij om naar Europa te gaan. De sociale netwerken in de stad, de onderlinge solidariteit en de bloeiende informele textielhandel bieden kansen op economisch succes. Hetzelfde geldt voor andere plekken aan de grens van Europa, zoals in Marokko. Sommige migranten besluiten daar te blijven."

OKTOBER 2011

MET RUBBERBOOT NAAR GRIEKENLAND

De grens tussen Turkije en Griekenland is de gevaarlijkste die Maggis oversteekt. Een auto brengt hem naar een plek aan het water. Hij schrikt als hij vier rubberboten ziet klaarliggen. "Ik heb het niet op water. In Congo verdrongen veel mensen in de rivier." Na twee angstige uren in de boot wacht hem een hectische aankomst in Griekenland. "We moesten hollen om de grens zo ver mogelijk achter ons te laten, zodat we niet teruggestuurd zouden worden. Na een paar kilometer kwamen we een militair tegen die ons meenam voor registratie."

DROMEN OVER EUROPA IS VOOR MAGGIS NIET AAN DE ORDE

NA MAANDEN WACHTEN WORDT DE ASIELAANVRAAG AFGEWEZEN

Joris Schapendonk: “Toen ik studeerde, tien jaar geleden, bereikten de eerste beelden ons van migranten die de Canarische eilanden probeerden te bereiken per boot, of de hekken bij de Spaanse enclaves in Marokko beklommen. Dat wekte mijn interesse. Hoe komt het dat ik in Afrika met open armen word ontvangen, terwijl Afrikanen hun leven moeten wagen om Europa te bereiken? Zelfs Afrikaanse wetenschappers die een congres in Europa willen bezoeken, krijgen vaak niet eens een visum.”

FEBRUARI 2012

EINDELIJK WEG UIT GRIEKENLAND

Waar Maggis in Griekenland aankomt, hij weet het niet precies. Wel weet hij dat hij nu in Schengen gebied is, waardoor hij gemakkelijker kan doorreizen naar andere Europese landen. Pas in Athene, waar Maggis maandenlang verblijft, begint hij na te denken over een toekomstige bestemming. Engeland heeft hij in zijn hoofd. Als fan van Manchester United weet hij ook al naar welke stad hij wil. Hij koopt een vliegticket, en op de zwarte markt tikt hij een paspoort van een *lookalike* op de kop. Maar op het vliegveld van Athene gaat het mis: hij wordt ontmaskerd en de douane neemt zijn paspoort in. “Probeer het niet nog eens, want dan ga je de bak in”, krijgt hij te horen.

Joris Schapendonk: “Bij Maggis zie je dat pas gaandeweg zijn droom om Europa te bereiken ontstaat. Zijn leven in Griekenland is niet goed, waardoor hij verder wil. Dat zie je vaker: de motieven om naar Europa te migreren veranderen onderweg. Maggis verliet Congo om politieke redenen, maar voor zijn vervolgstappen heeft hij ook andere argumenten gehad. Daar is vaak niet genoeg oog voor. Óf je bent een gelukszoeker, óf een politieke vluch-

teling. We denken over migranten vaak zwart-wit: dat ze worden gedreven door angst óf een streven naar geluk, dat er landen van aankomst bestaan náást landen van doorkomst. Een combinatie van die ogenschijnlijke tegenstellingen vinden wij in Europa maar ingewikkeld.”

NOVEMBER 2012

MET TRANSAVIA NAAR SCHIPHOL

De tweede poging om Griekenland te verlaten slaagt: Maggis vliegt met Transavia – “niet duur” – naar Schiphol. In Nederland kent hij niemand, dus gaat hij op het vliegveld op zoek naar een politieagent om asiel aan te vragen. Drie dagen zit hij in detentie, omdat hij misschien terug moet naar Griekenland. Regels van de Europese Unie schrijven immers voor dat migranten hun asielaanvraag moeten doen in het eerste land van aankomst. Gelukkig heeft Maggis een advocaat die daar een stokje voor steekt: in Griekenland is de situatie voor asielzoekers op dat moment te slecht. Maggis wordt overgebracht naar achtereenvolgens de asielzoekerscentra in Ter Apel, Arnhem en Grave.

Joris Schapendonk: “De verhalen die vluchtelingen vertellen over het lange wachten, de uitzichtloosheid, de onmogelijkheid om terug naar huis te keren: die grijpen ook mij aan. Met sommigen bouw ik vriendschappelijke relaties op. Dan drinken we een biertje, maken we grapjes en vertel ik ook over mijn leven. Op andere momenten neem ik meer afstand: dan neem ik gesprekken op en komt mijn notitieboek tevoorschijn. Dat voelt bijna schizofreen: soms praat Maggis met de onderzoeker Joris, en op andere momenten met de vriend Joris.”

AUGUSTUS 2013

DETENTIE IN ROTTERDAM

Na maanden wachten in het asielzoekerscentrum wordt Maggis' aanvraag afgewezen. Hij kan niet bewijzen wie hij is en waar hij geboren is. “Van alles vertelde ik over Congo. Misschien geloofde de ambtenaar me wel, maar ik had geen officiële documenten.” Wat volgt is een leven ‘buiten de wet’: een kerk in Nijmegen-West helpt Maggis aan wat geld en een tijdelijke slaapplek. Daarna doet hij een nieuwe poging om asiel te krijgen, die hij afwacht in het asielzoekerscentrum in Nijmegen. Weer zijn de papieren onvoldoende. Uitgeprocedeerd belandt Maggis in januari 2014 in detentie in Rotterdam.

Joris Schapendonk: “Ik heb als onderzoeker ook een maatschappelijke taak. Ik ben betrokken bij Stichting Gast in Nijmegen, om na te denken over hoe je kunt omgaan met uitgeprocedeerde asielzoekers. Zo ben ik voorstander

'DE POLITIEK VAN MEER CONTROLES, UITZETTINGEN EN HOGERE MUREN WERKT NIET'

van een bepaalde ruimte voor informaliteit, zodat mensen iets kunnen opbouwen buiten de overheid om. In Nederland is daar weinig ruimte voor, in tegenstelling tot bijvoorbeeld in Spanje. Hoewel, je ziet meer aandacht ontstaan voor de deeleconomie. Dat noemen wij vernieuwend, maar in Afrika is de deeleconomie de regel, in plaats van de uitzondering. Daar kunnen wij nog wat van leren."

SEPTEMBER 2014 - HEDEN

ONDERGRONDS LEVEN IN NIJMEGEN EN ARNHEM

Na negen maanden in detentie wordt Maggis volkomen onverwachts op de trein naar Nijmegen gezet. Stichting Gast helpt hem de weg te vinden in de Waalstad. Hij raakt er steeds dieper geworteld. "Ik heb vrienden en heb nu ook

een vriendin in Arnhem. En ach, het is geen Manchester, maar NEC is ook leuk." Maggis, nu 32 jaar oud, wil zijn Nederlands verbeteren. Terug naar Congo is nog altijd een optie, als de politieke situatie daar verbetert. Als hij maar uit de schaduw van de illegaliteit kon komen. Vorige week nog, vertelt Maggis, stapte hij samen met Joris Schapendonk op de fiets. Niet nadenkend pakten ze de verkeerde richting van een eenrichtingsweg. Net op dat moment stond daar een politieagent. "Meteen was daar de angst. Als ik was aangehouden en mijn papieren niet had kunnen laten zien, was ik opnieuw naar de gevangenis gestuurd."

Joris Schapendonk: "De politiek van meer controles, uitzettingen en hogere muren tegen migratie werkt niet. Nieuwe wegen zullen opengaan. Een beleid van open grenzen is misschien een utopie, maar het huidige beleid negeert de complexe aspiraties van migranten en de beweeglijkheid van de migratiestromen, waarin mensen het land binnenkomen en weer verlaten, om later weer terug te komen. Of weg te blijven. Migratie is een ongrijpbaar verschijnsel, maar dat is nog lang niet bij iedereen doorgedrongen. Wat zeker is: in Nederland zullen altijd migranten als Maggis zijn." *

De naam Maggis is fictief. De echte naam is bij de redactie bekend.

ZOMERTIP

van Joris Schapendonk:

'Voor mensen die geïnteresseerd zijn in het thema migratiereizen kan ik het boek *'Illegal' Traveller* van Shahram Khosravi van harte aanraden. Het is een zeldzame auto-etnografie van een ongedocumenteerde migrant, die nu als hoofddocent werkt aan de universiteit van Stockholm. Het boek geeft uit eerste hand inzicht in de vele gezichten van een migratiereis, de omwegen die daarmee gepaard gaan, en de hoop waar men zich aan vasthoudt.'

JORIS SCHAPENDONK

Joris Schapendonk (32) is universitair docent bij de sectie Geografie, Planologie en Milieu. Hij promoveerde in 2011 op het thema van migratie van Sub-Saharisch Afrika naar Europa. Voor zijn onderzoek sprak Schapendonk meer dan honderd migranten in Senegal, Turkije, Marokko en in Europa. In 2014 ontving hij een Veni-subsidie om in kaart te brengen hoe migranten zich binnen Europa verplaatsen. Een onderdeel van zijn onderzoek is de vertaalslag naar het voortgezet onderwijs. "Een belangrijke leeftijd, want dan begint het denken in groepen en over jouw plaats in de multiculturele samenleving."

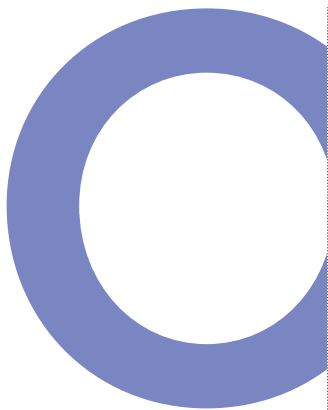
Foto: Marjolijn van Diejen

BESTE REGIE: LOTJE KERCKHAERT

De zakenwereld? Lotje Kerckhaert werd doodongelukkig van het vooruitzicht. Ze wilde verhalen vertellen. Dat kan ze: de korte speelfilm *Mama's as* bracht haar in Cannes. Na twee studies aan de Radboud Universiteit is ze nu voltijds regisseur. Een gesprek over rouw, wennen aan lesbisch zijn en natuurlijk: films.

Tekst: Lydia van Aert / Foto's: Gerard Verschooten

Over een krappe week is de keizersnede gepland. Zoon Pijke (1,5) krijgt een broer. Lotje Kerckhaert (32) zit nog bomvol energie: “Bij de fotosessie heb ik er zelfs een handstand uit weten te persen.” Het gesprek gaat over die andere kindjes: haar films. Er heerst middagrust op het zonnige terras van Tati in Nijmegen Oost, Kerckhaerts wijk.

Ze mag dan cineast zijn, de filmacademie komt niet voor op Kerckhaerts cv. Misschien was dat achteraf beter geweest, denkt ze. Of de school voor journalistiek. “Maar na het vwo voelde het hbo niet meer als een optie. Dat de universiteit tot onderzoeker opleidt, daarvan was ik me niet bewust. Terwijl ik juist een doener ben, een maker.”

Kerckhaert is 21 als ze in Nijmegen afstudeert als communicatiewetenschapper. Ze voelt zich te jong om al aan het werk te gaan en met het oog op de arbeidsmarkt schrijft ze zich in voor bedrijfswetenschappen. “Een puur

verstandsbesluit. Ik liep stage bij de Rabobank: een jaar lang twee keer per week in pak naar Twello. Ik krimp nog ineem van ellende als ik eraan denk. Eenmaal afgestudeerd solliciteerde ik voor de vorm bij Unilever en Sara Lee, maar het contrast met jaargenoten die dolblij werden van dergelijke banen was te groot.”

Een windvlaag doet een vergeefse poging de menukaart te grijpen. Na een blik erop bestelt Kerckhaert de huisgemaakte ijsthee.

Geen multinationals dus. Kerckhaert veranderde van strategie en reageerde “in het wilde weg” op banen die aansloten bij haar eerste studie communicatiewetenschap, vertelt ze. Zo kwam ze als projectmanager terecht bij communicatiebureau LaVerbe, “hier aan de Annastraat”. Het maken van bedrijfsfilms vond ze geweldig en ging haar het beste af. Ze volgde een opleiding tot documentairemaker aan het TV College in Hilversum. Het

'ERGENS BLIJF IK ANDERS ZIJN MOEILIK VINDEN'

einde van Kerckhaerts derde tijdelijke contract viel echter samen met de crisis, en ze was een van degenen die moesten vertrekken. Jammer, want ze liet een warm en hecht team achter. Maar het schiep ruimte voor een stap waar ze nooit spijt van kreeg: "Ik wist glashelder wat ik wilde: voor mezelf beginnen en films maken." Ze richtte haar productiebedrijf Filmdok op. Kerckhaert verzamelde een club scriptschrijvers, acteurs en technici om zich heen, waaronder haar vrouw Louise, die cameravrouw is. Klanten wisten haar te vinden. Ook met de oud-collega's kwam het goed, ze borrelen nog regelmatig. Inmiddels is haar derde film bijna af. Na *Kijken naar Sacha* (2010) en *Mama's as* (2013) – deze speelfilm bracht haar in Cannes – heeft ze haar jongste productie ingestuurd voor het Nederlands Film Festival.

Kijken naar Sacha (2010)

Dat Kerckhaert haar toekomst zo helder zag, kwam door een Gelders filmproject waar ze eerder aan had deelgenomen. Daar kreeg ze het script van *Kijken naar Sacha* onder ogen. Dát verhaal wilde ze regisseren. Vier maanden lang werkte Kerckhaert dubbele werkweken: tijdens kantooruren voor LaVerbe en in de avonden, nachten en weekenden aan de regie en productie van *Kijken naar Sacha*. Wat raakte haar zo? "Het is een korte speelfilm over de sleur in de relatie tussen twee vrouwen. Ik vind het belangrijk dat er films worden gemaakt waarin homoseksualiteit niet meer dan een setting is. Die het thema niet problematiseren, maar juist normaliseren." De ene helft van het stel begint de andere – Sacha – te volgen en bespieden: op straat, bij de kapper. Dan ziet ze de Sacha die ze kwijt is geraakt in de sleur van alledag, maar die ooit haar hart heeft gestolen.

"Louise is de eerste vrouw op wie ik verliefd werd en van wie ik ging houden. Dat was wennen, ik had altijd vriendjes. En ik moest mijn beeld bijstellen: lesbiënnes, dat waren vrouwen waar ik me niet mee identificeerde, me misschien te vrouwelijk voor voelde. Gelukkig ging mijn omgeving er oké mee om. En ik leerde steeds meer vrouwen kennen die ook op vrouwen vielen, waardoor het gangbaarder voor me werd."

"Tegelijkertijd begon ik echter te beseffen wat het betekent als je niet bij de overgrote meerderheid hoort, maar bij de 10 procent uitzonderingen. In de sociale wetenschappen noemen ze het *minority stress*: een heel elementair gevoel, dat niet voortkomt uit een gevoel van afkeuring, maar puur uit het besef dat je bij de groep hoort die het kleinst is in getal. Het is wat de enige vrouw in de raad van bestuur voelt, of dat ene kind van buitenlandse afkomst in de speeltuin."

Kijken naar Sacha was een manier om de *minority stress* te bezweren. Stress die terug aan de oppervlakte is sinds ze moeder is. "Terwijl men hier in Nijmegen eigenlijk heel tolerant is voor onze gezinsvorm. Niettemin wil mijn steentje bijdragen aan de acceptatie. Ik werk aan een

KIJKEN NAAR SACHA (2010)

regie en productie:

Lotje Kerckhaert

script: Ineke van Laanen

camera: Esther Kool

cast: Claartje van Swaaij
en Ilse van Kollenburg

MAMA'S AS (2013)

regie: Lotje Kerckhaert

script: Nynke de Jong en
San Sperber

camera: Louise Verbree
en Esther Kool

cast: Christine van Stralen,
Margo Dames, Vera van
der Horst en Piyoros
Sinitpisut

AVERECHTS (2015)

regie: Lotje Kerckhaert

productie: Nena Tijsma,

Lotje Kerckhaert,

San Sperber en

Louise Verbree

script: San Sperber

camera: Louise Verbree

en Esther Kool

cast: John Buijsman,

Christine van Stralen,

Mark Kraan, Rutger de

Bekker en Denise Aznam

EEN ZWAK VOOR MENSEN MET EEN HOEKJE ERAF

jeugdfilm over een jongetje dat twee cadeaus moet maken voor Moederdag, omdat hij twee moeders heeft. De boodschap: het draait om de liefde die een kind krijgt, liefde die twee vrouwen ook heus kunnen geven." Stille. "Ergens blijf ik anders zijn moeilijk vinden. Met mijn films wil ik daar iets aan doen."

Mama's as (2013)

"Champagne, aardbeien en kaviaar", vat Kerckhaert het bezoek aan het filmfestival van Cannes samen. Ze was daar in 2014 vanwege *Mama's as*, een korte film die ze regisseerde voor het 48 Hour Film Project. Dat is een wereldwijde wedstrijd die deelnemers een weekend de tijd geeft om een korte film te schrijven, op te nemen en te monteren. Kerckhaert reisde af met Louise Verbree en San Sperber, die als cameravrouw en scenarioschrijver meewerkten aan de film. "Toen we ontdekten dat het in Cannes niet draait om films kijken, maar om zaken doen en vooral feesten, hebben we ons er maar in gestort."

Mama's as, over twee zussen die tijdens een Thaise massage ruzie krijgen over de urn van hun moeder, won

de Nijmeegse editie van het project (beste film, beste regie en beste actrice), en sleepte vervolgens in Amerika uit 150 inzendingen de prijs in de wacht voor het beste script. "Die prijsuitreiking konden we niet bijwonen, omdat ik net was bevallen van Pijke. En door de gebroken nachten viel ik ook nog in slaap bij de *livestream*." Wie er gelukkig wel keken, waren de filmprogrammeurs uit Cannes. Ze kozen tien 48 Hour-films uit om te vertonen op het festival, waaronder *Mama's as*.

Dat leverde een Kerckhaert een onvergetelijke trip naar Frankrijk op inclusief rode-loper-jurk, feestjes vol exorbitante uitspattingen en ontmoetingen met de groten en kleinen der filmwereld. De aanleiding voor de film was echter helemaal niet zo lichtvoetig.

"Het idee om een film te maken met een massage-salon als setting kreeg ik tijdens een reis met Louise door Azië, waar we heel veel massages hebben genomen. De reden dat we op reis waren gegaan, was dat ik emotioneel verstrikt was geraakt in rouw. Mijn moeder was een half jaar eerder overleden. Ze was 62 en leek kerngezond, maar in haar buik groeide een tumor die zo groot was, dat ze na de diagnose nog maar een paar maanden leefde. Dat dit gebeurde, zette mijn wereld op zijn kop. Ik was verdrietig en in de war. *Mama's as* gaat uiteindelijk natuurlijk niet over masseren, maar over de dood. Of, symbolisch: over de pijn wegmasseren."

Het oud zeer tussen de zussen, maar ook hun gedeelde verdriet, komt in de film even terloops als scherp naar voren. "Ook Nynke de Jong, die met San Sperber het scenario schreef, had recent haar moeder verloren. Ze hebben het script in één nacht op papier gezet, ongelooflijk knap. Het raakt zó aan wat rouw met zich meebrengt. Dat we met deze film helemaal in Cannes zijn geraakt, bewijst dat het loont om dicht bij jezelf te blijven."

Averchts (2015)

Averchts is een sociaal drama over mensen die in het kader van de participatiewet na vele jaren bijstand weer aan de slag moeten en daartoe op zoek gaan naar hun talenten. "Wat mij intrigeert, is de *gap* tussen de belevingswereld en het vocabulaire van de overheid, en die van de betrokken mensen. 'Volg je passie, wat is je talent', zo denken mensen in de bijstand niet over zichzelf."

Ook deze film maakte Kerckhaert met Sperber en Verbree. "Het was teamwork", benadrukt ze. "San werkt bij een communicatiebureau en zag hoe gemeenten in deze tijden van transitie moeilijke boodschappen mooi proberen te verpakken. Met dit thema wilden we iets doen."

Kerckhaert komt uit het Zeeuws-Vlaamse Hulst – "zwart geld en seksshops" –, waar haar vader een schoolrunde voor speciaal onderwijs. "Ik ging mee op huisbezoek in volkswijken en op woonwagenkampen, als mijn vader weer een zeventienjarige 'aan de goede kant'

COLUMN

STUDENT2015

Lieke von Berg volgt de educatieve master na een studie Nederlands en werpt elke Vox een kritische blik op campus, studentenleven en onderwijs.

Stoelen

“Wel leuk.” “Beetje oud en versleten.” “Relaxtere stoelen dan hier.” Ik vraag mijn vierdeklassers wat ze vonden van de campus op de RUN-dag. Op de universiteit heet die dag de 4 vwo-dag, maar omdat iedere boodschap vanuit de universiteit er enkele lichtjaren over doet om scholen te bereiken, noemen ze het op mijn stageschool nog doodgewoon RUN-dag. Terwijl ik met de leerlingen praat, verbaast het me hoe serieus ze al met hun studiekeuze bezig zijn. Net zoals basisschoolkinderen tegenwoordig al in groep 7 middelbare scholen bezoeken, zo stippelen mijn leerlingen al druk een studieplan uit. Derdeklassers staan te juichen als ze toegelaten zijn tot een cursus Cambridge Engels op school, want, zo leggen ze me uit, “Dat is handig voor op de universiteit, en je in het buitenland wilt gaan studeren, en dat wil iedereen.” Meer dan ik vermoedde zijn leerlingen doordrongen van het bestaan van de universiteit. Je zou bijna gaan denken dat de veelbesproken kloof gedicht wordt. Maar op het gebied van de vakinhoud is het des te lastiger een brug te slaan. Ik doe mijn best nu en dan iets van zes jaar studie in mijn lessen te stoppen. Sta te grijnzen als zelfs de minst gemotiveerde leerlingen woorden willen opzoeken in mijn Middel Nederlands woordenboek. Stuit door het lokaal als de klas druk bezig is met het hertalen van zeventiende-eeuwse moppen. De tentamenhandleiding van de educatieve master geeft als criterium voor de ‘excellente’ docent: ‘Betreft geregeld nieuwe wetenschappelijke vakinhoudelijke inzichten in zijn lessen.’ Dat is al lastig nu ik zelf nog dicht bij de universiteit sta – wat als ik straks niet meer op de hoogte ben van de ‘nieuwe wetenschappelijke vakinhoudelijke inzichten’? Er zijn postacademische cursussen; die richten zich bij Nederlands vooral op het bespreken van boeken. Er verschijnt een letterkundig boek, ‘zeer geschikt voor onderwijs’; het gaat over boeken. Ik wil geen informatie over nog meer boeken die leerlingen nooit gaan lezen. Ik wil praktische suggesties om mijn lessen beter op wetenschappelijke inzichten te kunnen stoelen. Ik vertrouw erop dat dat goedkomt. Naar ik begreep is er op de universiteit namelijk genoeg geld voor alles wat te maken heeft met stoelen.

probeerde te houden. Misschien is daar mijn zwak ontstaan voor mensen met een hoekje eraf.”

Kerckhaerts filmwereld is geen gladgestreken utopie. “Ik maak graag sociaal drama, een genre dat in Engeland erg ontwikkeld is, maar hier veel minder. Voor mij liggen documentaire en fictie niet mijlenver uit elkaar. Ik ben geen hyperstilistische maker die alles geeft voor het mooiste shot, maar een verhalenverteller die soms kiest voor fictie, soms voor documentaire. En bij beide genres gaat het me om realisme en geloofwaardigheid. Ik wil de kijker raken, een spiegel voorhouden, maar ik zal de lach niet uit de weg gaan, omdat ik er van overtuigd ben dat die de kortste weg is naar iemands hart.”

Voor *Averchts* dook Kerckhaert in het Nijmegen van de bijstandsgerechtigde. “Mensen dachten vast dat we belastinginspecteurs of inbrekers waren: urenlang reden we stapvoets met ons busje door Nijmegen West, neuzen tegen de ruit, op zoek naar precies het juiste straatbeeld als filmset.”

Ze trekt een parallel met een vak dat ze kreeg bij communicatiewetenschap: antropologisch veldonderzoek. “Daar leerde ik zonder oordeel kijken.” Kerckhaert deed ook veldonderzoek onder de ‘hangouderen’ die zich dagelijks met hun scootmobiel opstellen in Kronenburger Park. Reed zelf in zo’n wagentje rond. En ze maakte opnames in de overvolle voortuin van een *hoarder*: iemand met verzamelzucht.

De financiering sprokkelde de crew met crowdfunding en sponsoring bijeen. “Via Cinecrowd hebben we vijfduizend euro ingezameld. Sponsors kregen in ruil een videoboodschap van een acteur, kaartjes voor de voorpremière of een figurantenrol. Ook heeft heel Nijmegen bijgedragen: van lunchtentjes en hotels tot de scootmobielwinkel aan de Van Peltstraat.”

Het spannendst was het vragen van de acteurs, onder wie Christine van Stralen (van Celblok H en Dunya en Desie), John Buijsman (van Loenatik en de GAMMA-reclames) en Rutger de Bekker (van de Vliegende Panters). “We wisten precies wie we wilden en hebben de rollen op hun lijf geschreven. Dat was een gok, want we wisten niet of ze tijd en zin hadden om zonder vergoeding mee te doen. Gelukkig zeiden ze allemaal ja!”

Inmiddels is de film zo goed als af. Kerckhaert heeft ’m ingestuurd voor het Nederlands Film Festival in Utrecht. Op 1 augustus hoort ze of *Averchts* daar vertoond zal worden.

Het lobbyen en crowdfunding is Kerckhaert niet aangeboren: “Maar ik moest wel, ik wilde deze film per se maken. Het was een intensieve periode en ik was al zwanger. Volgens de crew kwam het door het testosteron dat ik zo doortastend was tijdens de productie. ‘Van een jongetje in je buik krijg je ballen’, zeiden ze.” En dit is dan nog een korte film, kun je nagaan wat een monsterproject een *full length* speelfilm is, huivert Kerckhaert. “Toch is dat natuurlijk mijn droom: een lange speelfilm maken.” *

ZOMERTIP

van Lotje Kerckhaert:
‘Een heerlijke plek in Nijmegen is Cultureel Terras de Kaaij onder de Waalbrug, van 3 juli tot 20 september. Lekker eten en drinken, kunst, cultuur, film, muziek en een goede sfeer komen er samen.’

Naschrift: op 9 juni 2015 werd zoon Roef geboren.

DRS. ZWARTE CROSS

'En nu?' vroeg zijn begeleider toen hij in 1997 afstudeerde bij Managementwetenschappen. 'Nu ga ik in een rock-band spelen', luidde het antwoord. Gijs Jolink (ja, de zoon van) werd muzikant en mede-organisator van de Zwarte Cross. Maar bovenal is hij Achterhoeker.

Tekst: Annemarie Haverkamp / Foto's: Duncan de Fey

G

Genesis was een obscuur Nijmeegs keldercafé. De Jovinks gaven er een optreden. Type 'contract op bier-viltje'. "Het was er zo laag dat onze gitarist met zijn hoofd in de ventilator kwam. Dikke streep bloed op de muur. Hij moest 's nachts naar het ziekenhuis. Met z'n drieën speelden we door tot hij terugkwam. Kop in het verband. Ik zeg 'hé jongen, doe je het weer?' Jaja, het ging wel. Hij mocht alleen geen bier meer. Ik weet nog dat hij zei: 'doe mij maar een whisky'."

Gijs Jolink grinnikt. Haha, zo ging dat. Het moet ergens midden jaren negentig geweest zijn. Met de band De Jovinks speelde hij in die tijd wel op meer duistere plekken. In zijn ruime kantoor op een industrieterrein in het Gelderse Hengelo – tussen een bedrijfspand van John Deere en een begraafplaats in – zet hij de airco aan. De gammele-ventilator-tijd ligt achter hem. Interviews geeft hij eigenlijk nooit. "Want het gaat niet om mij." Als het al ergens om gaat, is het de band of de Zwarte Cross. Maar aan Nijmegen koestert hij warme herinneringen, er hing een goeie creatieve *vibe*. Dus maakt de inmiddels 44-jarige rockmuzikant en festivalorganisator voor *Vox* een uitzondering.

Als student woonde hij boven 't Stuupe (later Bascafé) aan de In de Betouwstraat, vertelt hij bij het gesnor van de airconditioner. Ook al zo'n vage tent. Er kwamen Engelse arbeiders die werkten voor Duitse koppelbazen. Ze dronken veel bier. In de grond zat een luik naar een kelder. Daar kon je clandestien gokken. Later verhuisde hij naar de Willemsweg, toen door naar de Graafseweg. "Ik heb het erg leuk gehad. Supertof."

Het woord 'tof' valt vaak. Gijs Jolink is hartelijk. Geïnteresseerd. Stelt na bijna elke vraag een wedervraag: 'En jij?' We delen onze Achterhoekse wortels (zijn vader Bennie Jolink, frontman van dialectband Normaal, werd onder meer bekend met het nummer *Vrouw Haverkamp*, dat in vroeger jaren een hit was op het platteland). Net als ik, sprak Jolink thuis geen dialect. ABN was beter. Daar kwam je verder mee, was de gedachte. Jolink: "Ik leerde toch dialect, van vriendjes. Nu spreek ik het met mijn

vader. Ik vind het een verrijking." Net als Normaal, zingen de Jovinks (voluit: Jovink & the Voederbietels) in het Achterhoeks. *Brommers kieken* is een van hun bekendste nummers. "Als we niet oppassen, is de streektaal binnen een paar generaties verdwenen. Daarom vind ik het leuk om er aandacht aan te besteden."

En dus leert hij zijn twee kinderen ook plat te *proaten*. En dus werkte Jolink mee aan een kinderboek in het dialect. Zijn vriendin doet van alles in Hummelo, het dorp waar hij opgroeide en nu weer woont. Cultuur, muziek, theater. "In het Achterhoeks. Ze komt hier vandaan, maar sprak de taal niet. Ze heeft het snel geleerd. Zo moeilijk is het niet. Elke lange ij wordt een ie en elke ui wordt uu."

Cafeïnetabletten

In Nijmegen studeerde Gijs Jolink managementwetenschappen. Hij had er toen al een hbo-studie facility management in Deventer op zitten. "Ik heb school nooit zo heel interessant gevonden, was een middelmatige leerling. Het vuur ging bij mij nooit echt branden. Maar op de universiteit begon ik zowaar ergens enthousiasme voor te krijgen. Niet voor bestuurskunde, maar voor het academisch denken." De methodologie sprak hem aan. De argumentatie: "Iets is waar tot het tegendeel is bewezen. Daar heb ik nog steeds wat aan. Dat je in een discussie dingen als een drogreden herkent en kunt zeggen 'hé, drogreden, kan niet, fout!'"

Hij had wel wat pepmiddelen nodig om de studie door te komen. Cafeïnetabletten die hem de hele nacht wakker hielden. "In de weken tot de tentamens deed ik eigenlijk vrij weinig aan mijn studie. Feitelijk waren we al ondernemer, want we organiseerden evenementen en hadden de band. Vaak traden we drie keer in de week op en in het weekend ook. Kwam er een deadline dan dacht ik 'wow fuck ik moet dat boek nog leren'. Snel naar de copyshop om dat ding te kopiëren. Maar ik heb het gehaald."

Het gekke is dat hij er nu op terugkijkt als een heel relaxte periode. Ook al werkte hij tussen de colleges en optredens door ook nog in de fabriek of als vuilnisman om geld te verdienen. "Toen dacht je dat je druk was." Haha. Weer een grinnik achter de wilde baardharen van Jolink.

ZWARTE CROSS

De Zwarte Cross, dit jaar van 24 tot en met 26 juli, bestaat sinds 1997. Het is het grootste sport- en muziekevenement in de Achterhoek. Drie dagen lang viert 185.000 bezoekers feest onder het toezicht van festivaldirecteur Tante Rikie (de buurvrouw van Gijs Jolink). Op de achtergrond klinken altijd ronkende motoren, want de motorcross is aan de gang. De Zwarte Cross is een van de

evenementen van Feestfabriek Alles Komt Goed BV, het bedrijf dat Jolink runt met Hendrik-Jan Lovink en Ronnie Degen. De eerste twee vormen ook de spil van de band Jovink & the Voederbietels. Dit jaar staan onder anderen Anouk, Kovacs en Kenny B op het hoofdpodium. Het kleine broertje van de Zwarte Cross, Mañana Mañana, is van 28 tot en met 30 augustus in Hummelo.

Luxe probleem

“En, wat ga je nu doen?” vroeg zijn begeleider Henri Goverde hem bij zijn afstuderen. “Nu ga ik in een rockband spelen”, luidde het antwoord. Gijs Jolink weet nog dat de professor sip keek. Zo van ‘oh jongen wat jammer’. Er waren er wel meer die hem zijn loopbaankeuze met klem afraadden. Maar Jolink deed het toch en kreeg er nooit spijt van. Hij verhuisde terug naar Hummelo, van waaruit hij meer dan vijftien jaar met de Jovinks door het land toerde. Overal waar de Achterhoekers kwamen, bouwden ze een mooi feestje. Ze zongen geinige teksten, droegen komische jaren-zeventig-kostuums. Ook meegenomen: ze maakten goed geld. De Zwarte Cross en het organiseren van andere evenementen deden ze ernaast. Soms konden ze zó door: van het podium naar het kantoor in Hengelo, waar de ochtendnevel al boven de weilanden hing. “Maar op een gegeven moment groeiden de evenementen harder dan de band en hadden we het luxe probleem dat we konden kiezen.”

In 2007 gaven de Jovinks een persconferentie, van achter een tafel met een kleedje erop. Voorman Gijs Jolink bekende dat hij een *nervous breakdown* had gehad. Een woord dat hij tot zijn bezoek aan de dokter niet eens kende. Hij had last van astma – niet handig in rokerige concertzalen – en de pezen in zijn handen deden raar. Ofwel: stoppen met de band was een stuk gezonder dan doorgaan. Best een heftige keuze. De band had veel trouwe fans. “Maar ik zag ook kansen. Je kunt nog wel twintig jaar optreden, maar dat is minder vernieuwend dan het roer helemaal omgooien.”

Overigens stopte de band niet volledig. Nog een paar keer per jaar rocken de Jovinks, veelal op de festivals die ze zelf organiseren. Traditiegetrouw openen ze ook dit jaar de Zwarte Cross, die vanwege de focus van de jongens is uitgegroeid tot een van de grootste evenementen van Nederland – vorig jaar kwamen er 185.000 bezoekers.

Met alles wat je doet, probeer je het suffe imago van de Achterhoek op te vijzelen.

Jolink veert op uit zijn stoel. “Ja, dat doe ik. Met festivals als de Zwarte Cross en Mañana Mañana (klein evenement in de Hummelose natuur, AH) kunnen we laten zien dat de Achterhoek meer cultuur heeft dan Normaal en klompendansen. Dus. Ik kan niet vaak genoeg zeggen: kom met eigen ogen zien hoe tof ‘t hier is.”

Het programma van de Zwarte Cross verandert steeds. Er is zelfs klassieke muziek. Het beeld van zoepen en bier gooien ga je bewust te lijf?

“Nou ja, ik ben niet expliciet bezig met het veranderen van dat imago. Wat ik wel doe: laten zien wat de Zwarte Cross wel en niet is. Veel mensen die het festival niet kennen, hebben er een ander beeld bij dan de mensen die wel geweest zijn. Ze weten bijvoorbeeld niet dat er 27 podia

‘IK ZIE DE
MCDONALDISERING
VAN DE FESTIVALS
MET LEDE OGEN AAN’

ZOMERTIP

van Gijs Jolink
‘Lees het boek van Bill Bryson, Een heel kleine geschiedenis van bijna alles, pak af en toe een van de gedichten van Willem Wilmink mee, zet een lekker plaatje van The Sheepdogs op, neem een Hummelsch bier en let the good times roll!’

zijn, dat er elk jaar bijna achthonderd verschillende theaterartiesten optreden, dat we een van de grootste en coolste reggaefestivals van Nederland zijn en dat er elk jaar programma-onderdelen bij komen die je niet zo snel verwacht. Het leuke is dat je combinaties krijgt die heel uniek zijn – zoals motorcross en poëzie.”

Een Nijmeegse hoogleraar zou zich ook thuis voelen op het festival?

“Jazeker. We hebben zelfs een Universiteit waar we wetenschap bezigen. Het idee erachter is dat we wetenschappers aan het woord willen laten over hoe cool ze hun vakgebied vinden en wat de maatschappelijke relevantie van hun onderzoek is. Daarmee kunnen de kloof tussen wetenschap en de maatschappij verkleinen. We hebben Leon Wecke (overleden in juni 2015, AH) ook eens gevraagd voor een optreden in de theaterweide. Ik had zelf les van hem gehad – polemologie – en vond hem ontzettend goed. Die moeten we hebben, dacht ik. Dit jaar staat sociaal psycholoog Daniël Wigboldus op het programma. Hij geeft het college *Bun i’j wel openminded?* De Zwarte Cross is meer dan modder en bier en boeren.”

Julie doen alles zelf in Hummelo. Van programmering tot muntenverkoop.

“Zo hebben we het altijd gedaan. In 1997 vroegen we een boer die we aardig vonden of we bij hem de eerste Zwarte Cross mochten organiseren. Boer Teunis – hij werkt nu bij ons – zei ‘ja, goed’ en we plantten een bord in het weiland met ‘Hé psst. Niet verder vertellen. Zwarte Cross. Ook voor blanken.’ Ik pleit enorm voor authenticiteit. De Zwarte Cross is een combinatie van allemaal dingen die we zelf mooi vinden, maar dan écht mooi. De McDonaldisering van de festivals – of van de samenleving in zijn geheel – zie ik met lede ogen aan. Je krijgt een eenheidsworst van dezelfde merken, hetzelfde eten, dezelfde muziek. Belachelijk dat festivals of fastfoodrestaurants in Amerika en Kuala Lumpur en Afrika er hetzelfde uit zien. Bij ons voel je dat de Zwarte Cross een Achterhoeks feest is. Als ik naar een Vlaams of Catalaans festival ga, vind ik het tof als dat gedragen wordt door mensen uit die streek. Van na-apen hou ik helemaal niet. Als die Live Nation-gasten zich met een evenement gaan bemoeien, gaan bij mij alle alarmbellen rinkelen. Dan weet je dat je bij de ingang bij je voeten vastgepakt wordt en op de kop wordt gehouden, net zo lang tot al je geld uit je broekzakken is verdwenen. Bij die gasten komt helemaal niets echt uit het hart.”

Gratis parkeren

Later die ochtend zal Gijs Jolink terugkomen op ‘die Live Nation-gasten’. Pure diefstal vindt hij het, als je voor een toch al niet goedkoop concertkaartje ook nog eens administratiekosten rekent van zes of zelfs negen euro. Voor...

ja, voor wat eigenlijk? “Allemaal *bullshit*.” Jolink loopt naar zijn blauwe Tesla, die in de zon op de parkeerplaats voor het bedrijfspand staat te glimmen. Stelt voor om zijn wagen te nemen voor de fotoshoot. “Rijdt lekker, hoor!”

Gaat hij naar Lowlands, dan betaalt hij 25 euro voor het parkeren van die auto. Moet hij vervolgens nog twintig minuten lopen naar het festivalterrein. “Dan denk ik *‘fucking hell, zo zou het niet moeten zijn*’. Maar 60.000 mensen gaan daar als een soort *sheeple* – zo noem ik die kuddedieren – in mee en leggen gewoon die 25 euro neer. Wij willen laten zien dat het goedkoop kan. Entree: vijftien euro. Gratis parkeren, gratis toiletten. Het kán gewoon. Da’s toch helemaal niet zo ingewikkeld?”

De kleine Achterhoeker lacht alweer. Vraagt of fotograaf en journalist hun gordel om willen doen (anders blijft die auto maar piepen) en trekt op. De elektrische wagen voelt als een vliegtuig. “Mooi hè? En zo stil. Kun je onderweg lekker plaatjes luisteren.” Weg van het industrieterrein blijkt Jolink een ware natuurliefhebber. Kent de namen van alle bomen en planten waarvoor hij poseert. Zijn huis heeft hij duurzaam laten bouwen, vertelt hij. ‘s Nachts gaat de auto aan de oplader. In de tuin ligt een zwembijver. Strookt niet helemaal met zijn hobby motorcross, geeft hij toe. En van muziekfestivals organiseren – al die plastic bekertjes – wordt het milieu ook niet beter. Maar toch, hij doet wat hij kan.

Zijn nieuwste festival is anders. Daar staat de natuur centraal. Het groene decor is *leading*. “Mañana Mañana is kleinschalig, lokaal. Met kampvuurtjes rond een meertje. Heb je honger, dan krijg je een hengel. Er staat een kok klaar om ter plekke je vers gevangen visje te bereiden.” Uiteraard speelt ook dit feestje zich af in Hummelo. Jolink wil er niet meer weg. In de Achterhoek heeft hij nog nooit zijn fiets op slot gezet en in de kroeg haalt iedereen standaard een rondje. “Ik houd van de warmte van de mensen en van de kleine vanzelfsprekendheden. Naarmate je ouder wordt, ga je dat meer waarderen.”

Laat het een oproep zijn aan de Nijmeegse studenten. Je hóeft na je afstuderen niet naar de Randstad. Wie creatieve ideeën heeft, kan zich uitleven in de Achterhoek. Zijn vader, Bennie Jolink, raadde hij onlangs aan te stoppen met Normaal. Met zijn oude botten stond pa al veertig jaar in bier tenten en concertzalen. “Ik zei: als je stopt, komt er energie vrij voor nieuwe dingen.” Jolink senior heeft aangekondigd te gaan schilderen (hij deed ooit kunstacademie, AH).

Dat wordt een rustige familie.

“Yaman. Kunnen we gaan barbecueën ofzo.” *

AGENDA

MEDEDELINGEN OF BERICHTEN
VOOR VOX CAMPUS KUNT U
STUREN NAAR: VOXCAMPUS@
VOX.RU.NL DE VOLGENDE VOX
VERSCHIJNT OP 10 SEPTEMBER.

NIUW GEZICHT

NAAM: ROB GRIM (51)
OPLEIDING: PSYCHOLOGIE
VORIGE BAAN: HOOFD
ONDERZOEKSONDERSTEUNING
BIJ UNIVERSITEIT TILBURG
HUIDIGE BAAN: HOOFD
CONTENT- EN METADATA-
MANAGEMENT UB
IN DIENST SINDS: 1 JANUARI

Wat houdt de functie precies in?

"Als hoofd content- en metadata-management ben ik bezig met alle 'informatiedragers' – zoals we dat noemen – in de universiteitsbibliotheek, dus zowel fysieke boeken als e-books of digitale tijdschriften en de bijzondere collecties. We sluiten bijvoorbeeld contracten af, zien toe op de prijs en de levering en zorgen ervoor dat tijdschriften en boeken makkelijk vindbaar en snel beschikbaar zijn. We onderscheiden ons als Radboud Universiteit door zo veel mogelijk wetenschappelijk informatie voor iedereen vrij – Open Access – toegankelijk te maken."

Bevalt het? "Zeker, de sfeer binnen de UB en de RU bevalt bijzonder goed. Een universiteitsbibliotheek is tegenwoordig zo veel meer dan alleen boeken of tijdschriften op papier! Onderzoekers en studenten verwachten dat informatie overal beschikbaar en 'vrij' toegankelijk is. Daar spelen wij op in. Het is bovendien interessant om te werken op het snijvlak van informatieverstrekking, kennisvergeving en wetenschappelijk onderzoek."

Wat wil je bereiken? "Allereerst wil ik de informatiedienstverlening verder op orde brengen. De complete infrastructuur van de UB wordt nu verbouwd, dat is een hele klus. Faculteiten moeten terug kunnen vallen op een snelle en betrouwbare dienstverlening. Verder moet transparant zijn waar we toegang tot hebben, hoe het gesteld is met de betaalbaarheid van de wetenschappelijke informatievoorziening en welke informatie ook daadwerkelijk gebruikt wordt. Wat ik graag wil bereiken is een naadloze aansluiting bij de onderwijs- en onderzoeksondersteuning van de UB en de front office."

Nijmeegse Vierdaagse

ALGEMEEN

www.ru.nl/facilitairbedrijf

Tijdens de zomervakantieperiode zijn de openingstijden van de verschillende horecagelegenheden gewijzigd.

REFTER: 14 juli t/m 15 augustus: geopend van 11.00 – 19.00 uur.
Vrijdag: 11.00 – 14.00 uur.

GERECHT TVA 8: gesloten vanaf 14 juli.
Gerecht (Grotiusgebouw)

COFFEECORNER: vanaf 4 augustus geopend van 8.30 – 16.00 uur.

RESTAURANT: 11 augustus t/m 15 augustus geopend van 11.00 – 15.00 uur.

RESTAURANT: vanaf 18 augustus geopend van 10.00-19.00 uur; vrijdag 10.00-16.00 uur.

RESTAURANT FNWI: 7 juli t/m 11 juli geopend van 10.00-15.00 uur.

Gesloten van 14 juli t/m 15 augustus.

SPORTCAFÉ: 30 juni t/m 11 juli geopend van 18.00-23.30 uur (weekend van 5 en 6 juli gesloten). Van 12 juli t/m 15 augustus gesloten.

CULTURCAFÉ: 30 juni t/m 11 juli geopend van 15.30-20.00 uur. Van 14 juli t/m 12 augustus gesloten.

ADVERTENTIE

Radboud in'to Languages
opent nieuwe werelden

'Ik ga deze zomer een taal leren. Jij ook?'

In'to Summer Courses: taalcursussen van 2 weken. Start 17 augustus.

www.radboudintolanguages.nl

SOETERBEECK PROGRAMMA

www.ru.nl/soeterbeekprogramma

29 JUNI, 19.00 uur: Erbarme Dich. Film&Debat over het schone, met estheticus Rob van Gerwen en kerk-historicus Peter Nissen. Locatie: Filmhuis LUX.

19 JULI, 19.00 uur: Seks, hoe bevrijd ben jij? Met filosoof Jeroen Linssen. Locatie: Valkhoffestival.

22 JULI, 20.45 uur: Drugs, de kreeftentrip van Sartre. Met filosoof Simon Gusman. Locatie: Valkhoffestival.

23 JULI, 20.45 uur: Rock 'n roll, waar is het ruige leven gebleven. Met filosoof Carli Coenen. Locatie: Valkhoffestival.

Van 13 t/m 15 augustus geopend van 15.30-20.00 uur.

DE-CAFÉ EN SOETERBEECK: Gesloten van 14 juli t/m 15 augustus.

CAMPUSSHOP: Van 30 juni t/m 11 juli geopend van 11.00-14.00 uur.

Gesloten van 14 juli t/m 15 augustus. **HUIZE HEYENDAAL:** gesloten van 14 juli t/m 1 augustus.

AULA: gesloten van 21 juli t/m 25 juli.

PERSONEEL

www.ru.nl/pv

29 JUNI, 12.45 uur: PV Radboud met Muziek in de Pauze. Koperkwintet Joie de Cuivre. Locatie: Aula, Comeniuslaan.

4 JULI, 14.30 uur: Het Groesbeeks Gemengd Koor. Locatie: Reünie- en Congrescentrum Kumpulan op Bronbeek, Arnhem.

6 JULI, tweemaal per dag: Vierdaagse Nijmegen. Verzorgingsposten PV Radboud.

PROMOTIES & ORATIES

26 JUNI, 10.30 uur: Promotie dhr. drs. A. Zaalberg (FSW) 'Nutrition, neuro-toxicants & aggressive behaviour'.

26 JUNI, 12.30 uur: Promotie mw. R.C. van der Wal MSc. (FSW) 'Forgiveness among children. Determinants and consequences'.

26 JUNI, 15.45 uur: Oratie dhr. prof. dr. P.M. Poortmans (UMC) 'Geen brug te ver'.

29 JUNI, 12.30 uur: Promotie dhr. drs. J.J. Witsenburg (UMC) 'Protein complexes and microclusters. Regulation of signaling nodes in T lymphocytes'.

29 JUNI, 14.30 uur: Promotie mw. A. Todorović MSc. (FSW) 'Predictive adaptation in early auditory processing'.

29 JUNI, 16.30 uur: Promotie dhr. J. Groenendaal MSc. (FdM) 'Frontline command. Reflections on practice and research'.

30 JUNI, 14.30 uur: Promotie mw. drs. J.M. Lammers (UMC) 'Risk management and treatment of non-muscle-invasive bladder cancer'.

30 JUNI, 16.30 uur: Promotie dhr. mr. D.G.J. Sanderink (FdR) 'Het EVRM en het materiële omgevingsrecht'.

1 JULI, 14.30 uur: Promotie mw. L.M. Willems MSc. (UMC) 'Non-pharmacological care for patients with systemic sclerosis'.

3 JULI, 10.30 uur: Promotie dhr. Ir. P.J. Knijn (FNWI) 'Micro-scale Nuclear Magnetic Resonance on III-V semiconductors and the advance of mechanically detected NMR'.

3 JULI, 12.30 uur: Promotie dhr. Drs. M.W.F. van den Hoogen (UMC) 'Anti-T and anti-B cell therapy in renal transplantation'.

3 JULI, 15.45 uur: Oratie dhr. prof. dr. A.G. Sanfey (FSW). Titel nog niet bekend.

6 JULI, 12.30 uur: Promotie dhr. S. Picek (FNWI) 'Applications of Evolutionary Computation to Cryptology'.

6 JULI, 14.30 uur: Promotie mw. Drs. N. Cuperus (UMC) 'Strategies to improve non-pharmacological care in generalized osteoarthritis'.

7 JULI, 12.30 uur: Promotie dhr. D.J. Venter MTh. (FFTR) 'Compelled by the Spirit of life. Understanding-of-Reality, Envisioned Morality, and Metaphor in Romans 8:1-13'.

7 JULI, 14.30 uur: Promotie dhr. D.F. Boezeman MSc. (FdM) 'Transforming adaptation. Authoritative knowledge for climate change governance'.

8 JULI, 10.30 uur: Promotie dhr. Z. Farooq MSc. (FNWI) 'Photo-dissociation Imaging studies of Molecular Oxygen and Sulfur'.

8 JULI, 12.30 uur: Promotie mw. drs. M.J.J.M. Mingels (UMC) 'Premalignancies of serous ovarian cancer in Müllerian derived epithelium'.

8 JULI, 14.30 uur: Promotie mw. drs. C. van de Schootbrugge (FNWI) 'The involvement of B-crystallin in cancer'.

8 JULI, 16.30 uur: Promotie dhr. A. Özdemir (FNWI) 'The many faces of the chromatin: from genome organization to gene expression'.

9 JULI, 10.30 uur: Promotie mw. L. Russ MSc. (FNWI) 'Microbial nitrogen cycle interactions in laboratory-scale model systems'.

9 JULI, 12.30 uur: Promotie mw. L.K. van Dijk MSc. (UMC) 'EGFR Imaging in head and neck cancer'.

9 JULI, 14.30 uur: Promotie dhr. E. Spaak MSc. (FNWI) 'On the role of alpha oscillations in structuring neural information processing'.

9 JULI, 16.30 uur: Promotie mw. L. Magyari MSc. (FdL) 'Timing turns in conversation: A temporal preparation account'.

10 JULI, 10.30 uur: Promotie dhr. D.B. Ballak MSc. (UMC) 'From cell to cytokine: exploration of inflammatory pathways mediating obesity-induced insulin resistance'.

10 JULI, 12.30 uur: Promotie mw. C.C. Liebrecht MA (FdL) 'Intens Krachtig. Stilistische intensieveerders in evaluatieve teksten'.

13 JULI, 10.30 uur: Promotie mw. L.U. Tomas Roca (UMC) 'Normal and pathological development of the hindbrain: The genetic etiology of Congenital Cranial Dysinnervation Disorders'.

14 JULI, 14.30 uur: Promotie mw. W. Zhou MSc. (FSW) 'Assessing birth language memory in Young adoptees'.

VOOR INTERNE EN EXTERNE VACATURES VAN DE UNIVERSITEIT ZIE WWW.RADBODNET.NL

COLOFON

Vox is het maandelijks onafhankelijk magazine van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Redactie-adres: Thomas van Aquinostraat 4.00.6B, Postbus 9104, 6500 HE Nijmegen Tel: 024-3612112 Fax: 024-3612874 redactie@vox.ru.nl www.voxweb.nl / @voxnieuws

Redactie: Paul van den Broek, Annemarie Haverkamp (hoofdredacteur), Jolene Meijerink, Pim Muller (stagiair), Mathijs Noij, Martine Zuidweg

Columnisten: Lieke von Berg, PH-neutraal

Aan dit nummer werkten mee: Lydia van Aert, Tim van Ham

Fotografie: Bert Beelen, Mona van den Berg, Duncan de Fey, Erik van 't Hullenaar, Gerard Verschooten

Illustraties: Menah, Elmar Noteboom

Vormgeving en opmaak: goedcommunicatie, Nijmegen

Advertenties: Bureau van Vliet

Tel: 023-5714745 zandvoort@bureauvanvliet.com advertentie@vox.ru.nl

Abonnementen: Personeelsleden, studenten: €25,- o.v.v. student- of personeelsnummer. Overigen: €35,- over te maken op ING-Bank

NL24INGB0001363505 t.n.v. Stg. KU Radboud Universiteit, Postbus 9102, 6500 HC Nijmegen

Adreswijzigingen: Abonnementen-administratie Vox Postbus 9102, 6500 HC Nijmegen Tel: 024-3615804

Druk: MediaCenter Rotterdam
Vox Campus
 Mededelingen of berichten voor Vox Campus kunt u sturen naar: voxcampus@vox.ru.nl

De volgende Vox verschijnt op 10 september 2015

